

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΛΙΜΕΝΩΝ

REGULATORY AUTHORITY FOR PORTS

Γρ. Λαμπράκη 150, 18535 Πειραιάς

Τηλ.: 210- 4191966 Fax: 210-4191888

e-mail : info@raports.gr**ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΑΠΟΦΑΣΗΣ 224/2021****ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 82^η**

Θέμα: 4^ο Παραπομπή διερεύνησης φακέλου υπόθεσης στο Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, κατ' άρθρον 52 του Ν. 4770/2021 (ΦΕΚ Α' 15) αναφορικά με καταγγελίες περί φερόμενων παραβάσεων της εθνικής και ευρωπαϊκής νομοθεσίας σχετικές με την διαχείριση και συλλογή αποβλήτων πλοίων και καταλοίπων φορτίου από τον Οργανισμό Λιμένος Κερκύρας

Την 24^η Μαρτίου 2021, ημέρα Τετάρτη, ώρα 14:00, τα Μέλη της Ανεξάρτητης Διοικητικής Αρχής «Ρυθμιστική Αρχή Λιμένων» (Ρ.Α.Λ.) συνήλθαν στην 82^η Συνεδρίασή τους, μέσω τηλεδιάσκεψης και φυσικής παρουσίας, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου της Παναγιώτη – Ιάσωνα Αγγελόπουλου, προκειμένου να συζητήσουν και να λάβουν απόφαση επί των θεμάτων της Ημερησίας Διατάξεως.

ΠΑΡΟΝΤΑ ΜΕΛΗ:

1. Αγγελόπουλος Παναγιώτης – Ιάσων	Πρόεδρος
2. Τορουνίδης Αθανάσιος	Αντιπρόεδρος
3. Κουφός Παναγιώτης	Εισηγητής
4. Μπίτας Δημήτριος	Εισηγητής
5. Χλωμούδης Κωνσταντίνος	Μέλος
6. Γεωργίου Βασίλειος	Μέλος
7. Βελουδογιάννη Ελένη	Μέλος
8. Γρίνος Σπυρίδων	Μέλος
9. Κουμπάρκης Γεώργιος	Μέλος

ΑΠΟΝΤΑ ΜΕΛΗ:

Ουδείς

Χρήη γραμματέως εκτελεί η Ανθ/ρχος Λ.Σ. Τσιουπλή Σοφία.

Στην αρχή της συζητήσεως ο Πρόεδρος ανέφερε ότι η παρούσα Εισήγηση αφορά στη διαβίβαση του φακέλου υπόθεσης που αφορά σε υποβαλλόμενες ενώπιον της Αρχής καταγγελίες για φερόμενες παραβάσεις της εθνικής και ευρωπαϊκής νομοθεσίας σχετικές με την διαχείριση και συλλογή αποβλήτων πλοίων και καταλοίπων φορτίου από τον Οργανισμό Λιμένος Κέρκυρας, προς το αρμόδιο όργανο του Ελληνικού Δημοσίου, ήτοι το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, για τις περαιτέρω ενέργειές του, σύμφωνα με το άρθρο 52 του Ν.4770/2021.

Κατόπιν, έδωσε το λόγο στον αρμόδιο Εισηγητή, κο Δημήτριο Μπίτα, ο οποίος ανέπτυξε συνοπτικά την από 18^{ης} Μαρτίου 2021 Εισήγησή του. Ακολούθως, λαμβάνοντας υπ' όψιν τα τεθέντα σε αυτήν, τα Μέλη της Ρυθμιστικής Αρχής Λιμένων, προέβησαν σε διαλογική συζήτηση.

Η Ρυθμιστική Αρχή Λιμένων, αφού έλαβε υπόψη τα στοιχεία της κρινόμενης υπόθεσης και την Εισήγηση.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ

1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

A. Το παρόν ιστορικό αναφορικά με την διαδικασία ακρόασης για την διερεύνηση της εφαρμογής ή μη του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/352 από τον ανωτέρω Οργανισμό Λιμένα, συνετάχθη κατόπιν αναζητήσεως των διαθεσίμων, σχετικών με το θέμα, εγγράφων από το αρχείο της Αρχής (Ρ.Α.Λ.).

[...].

B. Αναφορικά με την ανάθεση της υπηρεσίας παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων πλοίων και καταλοίπων φορτίου, έχουν κατατεθεί ενώπιον της Αρχής διαμαρτυρίες για τη μη εφαρμογή του άρθρου 105 του Ν.4504/2017, και συγκεκριμένα τα ακόλουθα:

[...].

2. ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΙ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

- 1) Το **Σύνταγμα της Ελλάδος**, ιδίως τα Άρθρα 5, 21 και 24.
- 2) Ο **Κανονισμός (ΕΕ) 2013/1315** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11^{ης} 12.2013, «περί των προσανατολισμών της Ένωσης για την ανάπτυξη του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών και για την κατάργηση της απόφασης αριθ. 661/2010/ΕΕ.» (ΕΕΕΕ L358/1).
- 3) Ο **Κανονισμός (ΕΕ) 2017/352** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15^{ης} Φεβρουαρίου 2017 «για τη θέσπιση πλαισίου όσον αφορά την παροχή λιμενικών υπηρεσιών και κοινών κανόνων για τη χρηματοοικονομική διαφάνεια των λιμένων» (ΕΕΕΕ L57/1).
- 4) Ο **Ν.2690/1999** «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 45), όπως ισχύει.

- 5) Ο **N.2932/2001** «Ελεύθερη παροχή υπηρεσιών στις θαλάσσιες ενδομεταφορές Σύσταση Γενικής Γραμματείας Λιμένων και Λιμενικής Πολιτικής - Μετατροπή Λιμενικών Ταμείων σε Ανώνυμες Εταιρείες και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 145).
- 6) Ο **N.4389/2016** «Επείγουσες διατάξεις για την εφαρμογή της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 94), όπως ισχύει, ιδίως τα Άρθρα 112, 113, 113^Α, 114 και 132.
- 7) Ο **N.4412/2016** «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ ΕΕ και 2014/25/ΕΕ).» (ΦΕΚ Α' 147), όπως ισχύει.
- 8) Ο **N.4413/2016** «Ανάθεση και εκτέλεση συμβάσεων παραχώρησης-Εναρμόνιση με την οδηγία 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26^{ης} Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης (ΕΕ L 94/1/28.03.2014) και άλλες διατάξεις.» (ΦΕΚ Α' 148), όπως ισχύει.
- 9) Ο **N.4504/2017** «Δια βίου εκπαίδευση προσωπικού Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, ενδυνάμωση της διαφάνειας και της αξιοκρατίας σε θέματα αρμοδιότητας Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, ενίσχυση της κοινωνικής συμμετοχής στην ακτοπλοΐα, θέματα πολιτικού προσωπικού, συμπλήρωση διατάξεων για τα λιμενικά έργα και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 184), Άρθρο 105.
- 10) Ο **N.4532/2018** «Ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2015/1794 και άλλες διατάξεις.» (ΦΕΚ Α' 63), αρ. 15.
- 11) Ο **N.4597/2019** «Για την κύρωση των Συμβάσεων Παραχώρησης που έχουν συναφθεί μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και των Οργανισμών Λιμένος Α.Ε. Διατάξεις για τη λειτουργία του συστήματος λιμενικής διακυβέρνησης και άλλες διατάξεις.» (ΦΕΚ Α' 35) αρ. 45 επ..
- 12) Ο **N.4676/2020** «Εκσυγχρονισμός θεσμικού πλαισίου για τις θαλάσσιες ενδομεταφορές και λοιπές διατάξεις.» (ΦΕΚ Α' 67), Άρθρο 60.
- 13) Ο **N.4770/2021** «Ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική στον νησιωτικό χώρο, διατάξεις για συμμόρφωση με υποχρεώσεις διεθνούς ναυσιπλοΐας και την αναβάθμιση Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ. και ειδικές ρυθμίσεις για την ψηφιοποίηση και εν γένει ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής ναυτιλίας στη μετά COVID εποχή.» (ΦΕΚ Α' 16), Άρθρα 25, 48, 49, 50, 51 και 52, που τροποποίησε τα άρθρα 112, 113, 114 και 132 και κατάργησε το Άρθρο 113Α του Ν.4389/2016.
- 14) Το **Π.Δ.456/1984** «Αστικός Κώδικας και Εισαγωγικός Νόμος» (ΦΕΚ Α' 164).
- 15) Το **Π.Δ.59/2007** «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/17/ΕΚ “περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών”, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε» (ΦΕΚ Α' 63).
- 16) Το **Π.Δ.60/2007** «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ “περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων, έργων, προμηθειών και υπηρεσιών”, όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2005/51/ΕΚ της Επιτροπής και την Οδηγία 2005/75/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16^{ης} Νοεμβρίου 2005» (ΦΕΚ Α' 64).

- 17) Το Π.Δ.19/2016 «Κανονισμός Λειτουργίας και Οργάνωση Υπηρεσιών της Ρυθμιστικής Αρχής Λιμένων (Ρ.Α.Λ.)» (ΦΕΚ Α' 28), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
- 18) Η ΚΥΑ 8111.1/41/2009 «Μέτρα και όροι για τις λιμενικές εγκαταστάσεις παραλαβής αποβλήτων που παράγονται στα πλοία και καταλοίπων φορτίου σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της υπ' αριθμ. 2007/71/ΕΚ Οδηγίας» (ΦΕΚ Β' 412), όπως ισχύει.
- 19) Η υπ' αρ. 3000.0/51279/2019 από 04.07.2019 απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής «Σύστημα κυρώσεων κατ' άρθρον 19 του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/352 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15^{ης} Φεβρουαρίου 2017 «για τη θέσπιση πλαισίου όσον αφορά την παροχή λιμενικών υπηρεσιών και κοινών κανόνων για τη χρηματοοικονομική διαφάνεια των λιμένων» (ΦΕΚ Β' 2896/5.7.2019).
- 20) Η υπ' αρ. 329/2017 Απόφαση της Ρ.Α.Λ. «Κανονισμός Ακροάσεων Προσώπων και Επιχειρήσεων της Ρυθμιστικής Αρχής Λιμένων» (ΦΕΚ Β' 1923/02.06.2017).
- 21) Η υπ' αρ. 1000.00/44060/2017 απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής (ΦΕΚ Υ.Ο.Δ.Δ. 299/19.06.2017).
- 22) Η υπ' αρ. 1000.00/62063/2018 απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής (ΦΕΚ Υ.Ο.Δ.Δ. 477/23.08.2018).
- 23) Η υπ' αρ. 1000.00/24042/2020 απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής (ΦΕΚ Υ.Ο.Δ.Δ. 319/27.04.2020).
- 24) Η υπ' αριθ. 153/2020 Απόφαση της Ρυθμιστικής Αρχής Λιμένων «Επικοινωνία περί εφαρμογής στην Ελλάδα του Κανονισμού 2017/352 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση πλαισίου όσον αφορά στην παροχή λιμενικών υπηρεσιών και κοινών κανόνων για τη χρηματοοικονομική διαφάνεια των λιμένων.» (ΑΔΑ: ΨΡΕΣ46Μ445-00615).
- 25) Η υπ' αριθ. 167/2020 Απόφαση της Ρυθμιστικής Αρχής Λιμένων «Έκδοση Δεσμευτικής οδηγίας κατ' άρθρον 112 παρ. 1 του Ν.4389/2016.» (ΑΔΑ: ΨΗ3Ω46Μ445-6ΤΤ).
- 26) Η υπ' αριθ. 175/2020 Απόφαση της Ρυθμιστικής Αρχής Λιμένων με θέμα: «Συγκρότηση Διαρκών Επιτροπών» (ΑΔΑ: ΩΥΕΖ46Μ445-ΤΝΡ).

3. ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

Κεφάλαια τεκμηρίωσης Απόφασης:

- **A. Αρμοδιότητα Ρυθμιστικής Αρχής Λιμένων**
 - I. Άρθρα 108 παρ. 1, 112 και 114 παρ. 1 και 2 του Ν.4389/2016.
 - II. Άρθρα 1 και 3 του Κανονισμού Ακροάσεων Προσώπων και Επιχειρήσεων της Ρ.Α.Λ.
 - III. Άρθρο 5 του Κανονισμού διερεύνησης καταγγελιών της Ρ.Α.Λ.
- **B. Νομικό πλαίσιο**
 - I. Άρθρα 112 έως 114 του Ν.4389/2016, ως ίσχυε μετά την τροποποίηση του Ν.4597/2019 (ΦΕΚ Α' 35/28.02.2019).
 - II. Άρθρα 48 έως 52 και 55 του Ν.4770/2021 (ΦΕΚ Α' 15/29.01.2021).
 - III. Άρθρα 1, 2, 3, 21 και 22 του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/352 (ΕΕΕΕ L57/1/03.03.2017).
 - IV. Άρθρα 2, 4 και 6 της υπ' αριθ. 3000.0/51279/2019 Απόφασης του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής (ΦΕΚ Β' 2896/01.07.2019).
 - V. Άρθρο 105 του Ν.4504/2017 (ΦΕΚ Α' 184/29.11.2017).
- **Γ. Πραγματικά Περιστατικά**
- **Δ. Υπαγωγή – Ερμηνεία**

A. Αρμοδιότητα Ρυθμιστικής Αρχής Λιμένων

I. Νόμος 4389/2016, όπως ισχύει μετά τη θέση σε ισχύ των άρθρων 48 έως 52 του Ν. 4770/2021

Σύμφωνα με το **Άρθρο 108** παρ. 1 του Ν.4389/2016 προβλέπεται ότι: «**1. Συνιστάται Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή με την επωνυμία «Ρυθμιστική Αρχή Λιμένων» (Ρ.Α.Λ.), η οποία έχει ως γενικότερη αποστολή την εποπτεία και τη διασφάλιση της νομιμότητας των σχέσεων μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών φορέων του εθνικού λιμενικού συστήματος και συνδεδεμένων σε αυτό εγκαταστάσεων, με έμφαση στην τήρηση της συμβατικής τάξης και την εφαρμογή της νομοθεσίας περί ελεύθερου ανταγωνισμού και με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της Γενικής Γραμματείας Λιμένων, Λιμενικής Πολιτικής και Ναυτιλιακών Επενδύσεων του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργούνται το άρθρο 43 του ν. 4150/2013 (Α' 102), όπως ισχύει, και η εκεί προβλεπόμενη Ρυθμιστική Αρχή Λιμένων (Ρ.Α.Λ.) ως αυτοτελής δημόσια υπηρεσία και ως διακριτό νομικό πρόσωπο. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος η Ρ.Α.Λ. ως Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή υποκαθιστά στο σύνολο των εννόμων σχέσεων και των περιουσιακών στοιχείων την καταργούμενη Ρ.Α.Λ. του άρθρου 43 του ν. 4150/2013 (Α' 102). Ως έδρα της Ρ.Α.Λ. ορίζεται ο Δήμος Πειραιά».**

Σύμφωνα με το **Άρθρο 112** του Ν. 4389/2016, το οποίο τιτλοφορείται «Αρμοδιότητες Ρ.Α.Λ.» προβλέπεται ότι: «**1. Η Ρ.Α.Λ. έχει την αρμοδιότητα να λαμβάνει μέτρα, ανάλογα με τον επιδιωκόμενο σκοπό, για: α) την εποπτεία και συμμόρφωση με την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία: αα) επί των τελών και χρήσεων λιμενικών υποδομών και υπηρεσιών, ββ) επί της**

υποχρέωσης παροχής δημόσιας υπηρεσίας, σε συνεργασία με τον Υπουργό Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, **β)** τη διαμεσολάβηση και επίλυση διαφορών ενδιαφερομένων μερών μεταξύ χρηστών και φορέων διαχείρισης, τη διαχείριση παραπόνων και καταγγελιών, και τη λήψη αποφάσεων επί αυτών σε εύλογο χρονικό διάστημα, σε κάθε θέμα αρμοδιότητάς της, **γ)** την υποστήριξη προς τις αρμόδιες αρχές για την κατάρτιση προδιαγραφών δημοσίων συμβάσεων, όπως παραχωρήσεις χερσαίας ζώνης και συναφή ζητήματα και των σχετικών ανανεώσεων που προτείνονται από τον φορέα διαχείρισης, την παρακολούθηση της εφαρμογής των όρων των δημοσίων συμβάσεων, προς εξασφάλιση ιδίως της τήρησης του συμφωνημένου επιπέδου εξυπηρέτησης, με προσδιορισμό των επιπέδων απόδοσης, επενδύσεων, δημιουργίας θέσεων απασχόλησης και της συμμόρφωσης με τους χρηματοοικονομικούς στόχους, **δ)** τη συνεργασία με την Επιτροπή Ανταγωνισμού για την εξασφάλιση της πιστής εφαρμογής της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας στον κλάδο, την αποτροπή κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης, εναρμονισμένων πρακτικών, εξοντωτικής τιμολόγησης και άλλων πρακτικών που στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό. Στο πλαίσιο της εν λόγω συνεργασίας, η Ρ.Α.Λ. μπορεί να ζητεί τη γνώμη της Επιτροπής Ανταγωνισμού σε θέματα ανταγωνισμού ή να παραπέμπει σε αυτήν υποθέσεις, οι οποίες ενδέχεται να εμπίπτουν στις ρυθμίσεις του ν. 3959/2011 (Α` 93) και στην αρμοδιότητα της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου δεν θίγουν αρμοδιότητες της Επιτροπής Ανταγωνισμού που της απονέμονται από την κείμενη νομοθεσία. **2.** Περαιτέρω, η Ρ.Α.Λ. είναι αρμόδια για: **α)** την επεξεργασία και πρόταση στον Υπουργό Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής των αναγκαίων νομοθετικών διατάξεων για κάθε θέμα αρμοδιότητάς της, **β)** τη σύνταξη και υποβολή προς κάθε συναρμόδιο Υπουργείο ή Ανεξάρτητη Αρχή εισηγήσεων για κάθε θέμα αρμοδιότητάς της, ιδίως την υποβολή στο Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής εισηγήσεων ως προς την απλούστευση, τη διαφάνεια και την, κατά περίπτωση, εναρμόνιση των τελών κοινού ενδιαφέροντος όλων των ελληνικών λιμένων με την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία, **γ)** την έκδοση Κανονισμού Ακροάσεων προσώπων και επιχειρήσεων επί θεμάτων αρμοδιότητάς της, **δ)** την ανταλλαγή πληροφοριών και συνεργασία με τους αντίστοιχους φορείς των άλλων κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσον αφορά στις αρμοδιότητές της, **ε)** τη γνωμοδότηση - κατόπιν σχετικού ερωτήματος του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής - στο Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής επί ειδικών θεμάτων λιμένων - περιλαμβανομένων και μέτρων για την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό του εθνικού λιμενικού συστήματος, **στ)** την εισήγηση προς τους αρμόδιους Υπουργούς Οικονομικών και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής αναφορικά με την άσκηση των συμβατικών δικαιωμάτων του Ελληνικού Δημοσίου που απορρέουν από Συμβάσεις Παραχώρησης στο όνομα και για λογαριασμό του. **3.** Κατά την άσκηση των ανωτέρω αρμοδιοτήτων της, η Ρ.Α.Λ. δεν έχει το δικαίωμα: *i)* να ενεργεί αντίθετα με ή *ii)* να τροποποιεί καθ' οιονδήποτε τρόπο διατάξεις της ελληνικής και ευρωπαϊκής νομοθεσίας, καθώς και όρους Συμβάσεων Παραχώρησης ή νόμων που τις κυρώνουν.».

Σύμφωνα με το **Άρθρο 52** του Ν. 4770/2021 προβλέπεται ότι «Από την έναρξη ισχύος του παρόντος, οι εκκρεμείς υποθέσεις της Ρ.Α.Λ. που δεν σχετίζονται με τις αρμοδιότητες του άρθρου 112, υπάγονται στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.».

II. Κανονισμός Ακροάσεων Προσώπων και Επιχειρήσεων της Ρυθμιστικής Αρχής Λιμένων (ΦΕΚ Β' 1923/2.6.2017)

Σύμφωνα με το **Άρθρο 1** του Κανονισμού προβλέπεται ότι «Η Ρ.Α.Λ. διενεργεί ακροάσεις, μετά από αναφορά άλλης δημόσιας αρχής ή τρίτων ή αυτεπαγγέλτως, για τη διαπίστωση παράβασης των κανόνων που ρυθμίζουν τα ζητήματα παροχής υπηρεσιών στο λιμενικό τομέα και ανήκουν στις αρμοδιότητες της σύμφωνα με το ν. 4389/2016.».

Σύμφωνα με το **Άρθρο 3** παρ. 3 του Κανονισμού προβλέπεται ότι «Σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας η συγκροτηθείσα Επιτροπή ακρόασης δύναται να παραπέμψει τη διερεύνηση του υπό κρίση ζητήματος στη Ρ.Α.Λ., οπότε επαναλαμβάνεται η σχετική διαδικασία.».

Εν προκειμένω, η αρμόδια Επιτροπή Ακρόασης παρέπεμψε προς το Δ.Σ. της Ρ.Α.Λ. την υπόθεση που εκκρεμούσε ενώπιον της, για την οποία είχε διενεργηθεί η διαδικασία ακροάσεως. Αιτία για την παραπομπή αποτέλεσε η μεταγενέστερη τροποποίηση των Άρθρων 112 έως 114 του Ν.4389/2016, δυνάμει των Άρθρων 48 επ. του Ν.4770/2021, κατά τρόπο ώστε η Επιτροπή, πλέον, να καθίσταται αναρμόδια για την έκδοση του σχετικού πορίσματός της αναφορικά με την διαπίστωση παράβασης ή μη, εκ μέρους της Ο.Λ.ΚΕ. Α.Ε., του σχετικού με το θέμα εθνικού και ευρωπαϊκού νομικού πλαισίου.

III. Κανονισμός διερεύνησης καταγγελιών της Ρυθμιστικής Αρχής Λιμένων (ΦΕΚ Β 1923/2.6.2017)

Σύμφωνα με το **Άρθρο 5** του Κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Καταχώριση – Αξιολόγηση καταγγελίας» προβλέπεται ότι: «1. [...] 2. [...] 3. Καταγγελίες περί θεμάτων που δεν εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της Ρ.Α.Λ. με βάση τις διατάξεις των άρθρων 112 και 113 του ν. 4389/2016 ή της εκάστοτε ισχύουσας για τις αρμοδιότητες της Ρ.Α.Λ. νομοθεσίας, τίθενται στο αρχείο με πράξη του Προέδρου της ύστερα από εισήγηση της αρμόδιας οργανικής μονάδας. 4. Η προθεσμία κρίσης για το αν η καταγγελία εμπίπτει στις αρμοδιότητες της Ρ.Α.Λ. είναι πέντε (5) μήνες από την υποβολή της. Εάν κατά την αξιολόγηση προκύψει ότι η καταγγελία εμπίπτει στις αρμοδιότητες άλλης ανεξάρτητης ή διοικητικής ή δικαστικής αρχής, η Ρ.Α.Λ. οφείλει να την διαβιβάσει αρμοδίως εντός της ανωτέρω προθεσμίας των πέντε (5) μηνών. 5. Με απόφαση της Ρ.Α.Λ. είναι δυνατόν να καθιερωθεί σύστημα κριτηρίων, λαμβάνοντας υπ' όψιν τη σοβαρότητα ή τον επείγοντα χαρακτήρα υποθέσεων, ούτως ώστε να διενεργείται κατά προτεραιότητα η εξέταση των καταγγελιών. 6. Μέχρι την στελέχωση των αρμοδίων οργανικών μονάδων της Ρ.Α.Λ. η ανωτέρω αξιολόγηση γίνεται με πράξη της Ρ.Α.Λ.».

Επειδή ενώπιον της Ρ.Α.Λ. εκκρεμούν λοιπές συναφείς καταγγελίες ότι η Ο.Λ.ΚΕ. Α.Ε. διατηρεί σε ισχύ «μη συμβατικά προβλεπόμενες παρατάσεις, παρατάσεις αποκλειστικότητας» στον τομέα των λιμενικών υπηρεσιών παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων και καταλοίπων φορτίου.

Συνεπώς, αρμοδίως εισήχθη η παρούσα εισήγηση στο Δ.Σ. της Αρχής για την λήψη απόφασης.

B. Νομικό Πλαίσιο

I. Άρθρα 108 παρ. 1, 112 έως 114 του Κεφαλαίου Ζ' του Ν.4389/2016 ως ίσχυε μετά την τροποποίηση του Ν.4597/2019.

Σύμφωνα με την παρ. 1 του **Άρθρου 108** «Σύσταση Ρυθμιστικής Αρχής Λιμένων» του Ν.4389/2016, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του δυνάμει του αρ. 45 του Ν.4597/2019, προβλέπεται ότι: «Συνιστάται Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή με την επωνυμία “Ρυθμιστική Αρχή Λιμένων” (Ρ.Α.Λ.), η οποία έχει ως γενικότερη αποστολή την εποπτεία και τη διασφάλιση της νομιμότητας των σχέσεων μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών φορέων του εθνικού λιμενικού συστήματος και συνδεδεμένων σε αυτό εγκαταστάσεων, με έμφαση στην τήρηση της συμβατικής τάξης και την εφαρμογή της νομοθεσίας περί ελεύθερου ανταγωνισμού [...].».

Σύμφωνα με το **Άρθρο 112** «Κανονιστικές αρμοδιότητες» του Ν.4389/2016 προβλεπόταν, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του δυνάμει του αρ. 45 του Ν.4597/2019, ότι: «1. Η Ρ.Α.Λ. έχει την αρμοδιότητα έκδοσης κανονιστικών πράξεων και δεσμευτικών οδηγιών, εγκυκλίων, προτύπων,

υποδειγμάτων, κατευθυντήριων γραμμών, ανακοινώσεων, κωδίκων δεοντολογίας και χαρτών υποχρεώσεων και καλών πρακτικών, καθώς και κάθε άλλης απαραίτητης πράξης, ιδίως, για τη ρύθμιση θεμάτων που αφορούν: **α)** Στην οικονομική ρύθμιση, απλούστευση, στη διαφάνεια και στη συμβατότητα των τελών, χρεώσεων και κυρώσεων των λιμενικών υπηρεσιών και των ζητημάτων πρόσβασης επί όλων των ελληνικών λιμένων και επί των συνδεδόμενων με αυτούς εγκαταστάσεων, σύμφωνα με την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία περί ανταγωνισμού και παροχής λιμενικών υπηρεσιών και χρηματοοικονομικής διαφάνειας. **β)** Στην τυποποίηση της διαδικασίας αριθμητικού προσδιορισμού και υπολογισμού, επιβολής και είσπραξης ποινικών ρητρών ή άλλων συμβατικών αξιώσεων που προβλέπονται στις Συμβάσεις Παραχώρησης, καθώς και στην τυποποίηση της διαδικασίας διατύπωσης και κρίσης των αντιρρήσεων των ενδιαφερομένων κατά των αποφάσεων επιβολής. Ρητά ορίζεται ότι, τα σχετικά εισπραττόμενα από τη Ρ.Α.Λ. ποσά, καθώς και τα ποσά που προκύπτουν από αποφάσεις επιβολής προστίμων, αποδίδονται στον Κρατικό Προϋπολογισμό και δεν προσαυξάνουν τον προϋπολογισμό της Ρ.Α.Λ. **γ)** Στην άσκηση των λοιπών ρυθμιστικών και άλλων αρμοδιοτήτων της, συμπεριλαμβανομένης της έκδοσης Κανονισμού Ακροάσεων προσώπων και επιχειρήσεων **2.** Οι κανονιστικές πράξεις του παρόντος άρθρου δημοσιεύονται με ποινή ακυρότητας στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. **3.** Κατά την άσκηση των ανωτέρω κανονιστικών αρμοδιοτήτων της, η Ρ.Α.Λ. δεν έχει το δικαίωμα: **i)** να ενεργεί αντίθετα με ή **ii)** να τροποποιεί αμέσως ή εμμέσως όρους Συμβάσεων Παραχώρησης ή νόμων που τις κυρώνουν.».

Σύμφωνα με το **Άρθρο 113** «Ρυθμιστικές αρμοδιότητες» του Ν.4389/2016, όπως ίσχυε μετά την τροποποίησή του δυνάμει των άρ. 15 του Ν.4532/2018, και του άρθρου 46 του Ν.4597/2019, προβλεπόταν ότι: «**1.** Η Ρ.Α.Λ. έχει την αρμοδιότητα να λαμβάνει ρυθμιστικά μέτρα, ανάλογα με τον επιδιωκόμενο σκοπό, για: **α)** την παρακολούθηση και εφαρμογή των όρων και διατάξεων των Συμβάσεων Παραχώρησης στους λιμένες, ιδίως σε ό,τι αφορά την τήρηση των κανόνων ανταγωνισμού, του συμφωνημένου επιπέδου εξυπηρέτησης και τη συμμόρφωση προς τους χρηματοοικονομικούς στόχους, **β)** την τήρηση των υποχρεώσεων των δημόσιων και ιδιωτικών φορέων του εθνικού λιμενικού συστήματος λιμένων στο πλαίσιο της σχετικής κείμενης εθνικής και ευρωπαϊκής νομοθεσίας, ιδίως σε σχέση με δημόσιες συμβάσεις, Συμβάσεις Παραχώρησης και τους κανόνες ανταγωνισμού και του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2017/352 (L57/1), **γ)** τη ρύθμιση, εποπτεία και συμμόρφωση με την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένου του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2017/352: **αα)** επί των τελών και χρεώσεων λιμενικών υποδομών και υπηρεσιών, **ββ)** επί της υποχρέωσης παροχής δημόσιας υπηρεσίας και πρόσβασης στο λιμενικό τομέα και τις αγορές λιμενικών υπηρεσιών, ιδίως σύμφωνα με τις Συμβάσεις Παραχώρησης και τη νομοθεσία περί ανταγωνισμού, συμβάσεων και λιμενικών υπηρεσιών, **γγ)** επί αναληφθεισών δεσμεύσεων για τα ανωτέρω θέματα, **δ)** τη διαμεσολάβηση και επίλυση διαφορών ενδιαφερομένων μερών μεταξύ χρηστών και φορέων διαχείρισης, τη διαιτησία, σύμφωνα με Κανονισμό που εκδίδει η Ρυθμιστική Αρχή Λιμένων, τη διαχείριση παραπόνων και καταγγελιών, και τη λήψη δεσμευτικών αποφάσεων επί αυτών σε εύλογο χρονικό διάστημα, σε κάθε θέμα αρμοδιότητάς της, **ε)** την υποστήριξη προς τις αρμόδιες αρχές για την κατάρτιση προδιαγραφών δημοσίων συμβάσεων, όπως παραχωρήσεις χερσαίας ζώνης και συναφή ζητήματα και των σχετικών ανανεώσεων που προτείνονται από το φορέα διαχείρισης, την παρακολούθηση της εφαρμογής των όρων των δημοσίων συμβάσεων, προς εξασφάλιση ιδίως της τήρησης του συμφωνημένου επιπέδου εξυπηρέτησης, με προσδιορισμό των επιπέδων απόδοσης, επενδύσεων, δημιουργίας θέσεων απασχόλησης και της συμμόρφωσης με τους χρηματοοικονομικούς στόχους, **στ)** τη συνεργασία με την Επιτροπή Ανταγωνισμού για την εξασφάλιση της πιστής εφαρμογής της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας στον κλάδο, την αποτροπή κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης, εναρμονισμένων πρακτικών, εξοντωτικής τιμολόγησης και άλλων πρακτικών που στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου δεν θίγουν αρμοδιότητες της Επιτροπής Ανταγωνισμού που της απονέμονται από την κείμενη νομοθεσία. **2.** Περαιτέρω, η Ρ.Α.Λ. είναι

αρμόδια για: **α)** την επεξεργασία και πρόταση στον Υπουργό Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής των αναγκαίων νομοθετικών διατάξεων για κάθε θέμα αρμοδιότητάς της, **β)** τη σύνταξη και υποβολή προς κάθε συναρμόδιο Υπουργείο ή Ανεξάρτητη Αρχή εισηγήσεων για κάθε θέμα αρμοδιότητάς της, **γ)** την ανταλλαγή πληροφοριών και συνεργασία με τους αντίστοιχους φορείς των άλλων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσον αφορά τις αρμοδιότητές της, **δ)** τον έλεγχο συμβατότητας, αναλογικότητας σε σχέση με την παρεχόμενη υπηρεσία και λήψη των αναγκαίων ρυθμιστικών μέτρων επί της μεθοδολογίας και του καθορισμού των τελών λιμενικών υπηρεσιών και των τελών λιμενικών υποδομών, τη γνωμοδότηση κατόπιν σχετικού ερωτήματος του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής στο Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής επί ειδικών θεμάτων λιμένων περιλαμβανομένων και μέτρων για την ανάπτυξη και εκσυγχρονισμό του εθνικού λιμενικού συστήματος, **ε)** την άσκηση των συμβατικών δικαιωμάτων του Ελληνικού Δημοσίου που απορρέουν από Συμβάσεις Παραχώρησης στο όνομα και για λογαριασμό του. Ειδικά για τα παρακάτω: **αα)** την καταγγελία ή με άλλο τρόπο λύση τέτοιας Σύμβασης Παραχώρησης, στο σύνολό της ή (εφόσον παρέχεται τέτοια δυνατότητα) μερικώς, **ββ)** τη διαπίστωση της πλήρωσης διαλυτικής αίρεσης ή/και τη διαπίστωση της ματαιώσης αναβλητικής αίρεσης, καθώς και την επίκληση οποιουδήποτε από τα ανωτέρω, στο μέτρο που επιδρά στην ισχύ Σύμβασης Παραχώρησης, ολικά ή μερικά, **γγ)** την άσκηση δικαιωμάτων παρέμβασης στα υπό παραχώρηση περιουσιακά στοιχεία ή/και την άσκηση δικαιωμάτων υποκατάστασης υπεισέλευσης στη Σύμβαση Παραχώρησης, **δδ)** την προσφυγή σε οποιοδήποτε δικαιοδοτικό όργανο επίλυσης των σχετικών συμβατικών διαφορών, όπως ενδεικτικά διαιτητικό ή άλλο αρμόδιο δικαστήριο, και την εν γένει άσκηση ενδίκων βοηθημάτων και μέσων, η Ρ.Α.Λ. ασκεί το σχετικό δικαίωμα ή προβαίνει στη σχετική ενέργεια μόνον εφόσον έχει προηγηθεί προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής ή του Υπουργού Οικονομικών. Σε περίπτωση που οι δύο τελευταίοι Υπουργοί αιτηθούν γραπτώς στη Ρ.Α.Λ. την άσκηση δικαιώματος της παρούσας περίπτωσης, η Ρ.Α.Λ. έχει δέσμια αρμοδιότητα να προβεί στην άσκησή του κατά τα προσδιοριζόμενα στο σχετικό έγγραφο. Η τροποποίηση Σύμβασης Παραχώρησης υπόκειται στους ουσιαστικούς και διαδικαστικούς κανόνες που ρυθμίζουν τη σύναψή της. **3.** Η Ρ.Α.Λ. συνεργάζεται με την Επιτροπή Ανταγωνισμού και μπορεί να ζητεί τη γνώμη της σε θέματα ανταγωνισμού ή να παραπέμπει σε αυτήν υποθέσεις, οι οποίες ενδέχεται να εμπíπτουν στις ρυθμίσεις του ν. 3959/ 2011 και στην αρμοδιότητα της Επιτροπής Ανταγωνισμού. **4.** Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και όταν η Ρ.Α.Λ. έχει αποχρώσες ενδείξεις ότι η παράβαση διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας ενέχει άμεση, σοβαρή και επικείμενη απειλή για τη δημόσια ασφάλεια, τη δημόσια τάξη ή τη δημόσια υγεία ή θα προξενήσει σοβαρά οικονομικά ή λειτουργικά προβλήματα στη λειτουργία των θαλάσσιων μεταφορών, μπορεί να λαμβάνει έκτακτα προσωρινά μέτρα προς αντιμετώπιση της κατάστασης, πριν τη λήψη οριστικής απόφασης, η οποία λαμβάνεται μετά από ακρόαση της ενδιαφερόμενης επιχείρησης και τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας. Τα προσωρινά αυτά μέτρα δεν πρέπει να κατατείνουν στην πλήρη ικανοποίηση του δικαιώματος. **5.** Η απόφαση της Ρ.Α.Λ. περί των έκτακτων προσωρινών μέτρων είναι άμεσα εκτελεστή και μπορεί να επιβάλει ταυτόχρονα και διοικητικό πρόστιμο μέχρι πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ για κάθε ημέρα μη συμμόρφωσης. **6.** Η διαδικασία λήψεως έκτακτων προσωρινών μέτρων καθορίζεται με τον Κανονισμό Ακροάσεων. Στον ενδιαφερόμενο παρέχεται δυνατότητα να εκθέσει τις απόψεις του και να προτείνει μέτρα αποκατάστασης. Εάν αυτά κριθούν επαρκή, η Ρ.Α.Λ. ανακαλεί τα προσωρινά μέτρα και επικυρώνει τα προτεινόμενα από την επιχείρηση μέτρα αποκατάστασης. **7.** Τα έκτακτα προσωρινά μέτρα της Ρ.Α.Λ. έχουν ισχύ μέγιστης διάρκειας δυο μηνών, η οποία, σε περιπτώσεις μη ολοκλήρωσης των διαδικασιών συμμόρφωσης, μπορεί να παραταθεί για ακόμη δυο μήνες με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση. **8.** Σε περίπτωση άρνησης, δυστροπίας ή καθυστέρησης εφαρμογής των αποφάσεων, δεσμευτικών οδηγιών και λοιπών ρυθμιστικών μέτρων από επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων, Διευθυντές και υπαλλήλους τους, όπως και ιδιώτες ή νομικά πρόσωπα δημόσιου και ιδιωτικού δικαίου, η Ρ.Α.Λ. μπορεί να επιβάλει πρόσθετα ρυθμιστικά μέτρα και, ακολούθως, τις προβλεπόμενες από την παράγραφο 5 του άρθρου

114 κυρώσεις. Σε περιπτώσεις επανειλημμένης μη συμμόρφωσης, η Ρ.Α.Λ. μπορεί να ζητήσει πειθαρχική δίωξη. **9.** Η Ρ.Α.Λ. μπορεί να υποβάλει παρατηρήσεις είτε γραπτά, με δική της πρωτοβουλία, είτε προφορικά με την άδεια του αρμόδιου δικαιοδοτικού οργάνου, για θέματα εφαρμογής των άρθρων 112, 113 και 114 του παρόντος και της ευρωπαϊκής νομοθεσίας περί λιμενικών υπηρεσιών. Στην περίπτωση προφορικής διατύπωσης γνώμης, τη Ρ.Α.Λ. εκπροσωπεί ο Πρόεδρος ή κατόπιν εξουσιοδότησης του Προέδρου, ο Αντιπρόεδρος ή μέλος της Αρχής ή ο Γενικός Διευθυντής ή μέλος του προσωπικού της Γενικής Διεύθυνσης. Η Ρ.Α.Λ. μπορεί να ζητεί, από το κατά περίπτωση αρμόδιο δικαστήριο, κάθε έγγραφο που κρίνεται αναγκαίο, για τη διατύπωση της γνώμης της κατά τα προηγούμενα εδάφια.».

Σύμφωνα με το **Άρθρο 113Α** του Ν.4389/2016, το οποίο προστέθηκε δυνάμει του άρ. 47 του Ν.4597/2019, προβλεπόταν ότι: «Η Ρ.Α.Λ., πέραν των μέτρων που προβλέπονται στα άρθρα 113 και 114 του ν. 4389/2016, επιβάλλει κυρώσεις για παραβάσεις των διατάξεων του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 2017/352. Με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, μετά από εισήγηση της Ρ.Α.Λ., καθορίζεται το σύστημα κυρώσεων του προηγούμενου εδαφίου, τα πρόστιμα που επιβάλλει ανάλογα με την παράβαση, καθώς και η διαδικασία επιβολής, εκτέλεσης και είσπραξης των προστίμων αυτών».

Σύμφωνα με το **Άρθρο 114** «Διερεύνηση καταγγελιών» του Ν.4389/2016, όπως το οποίο τροποποιήθηκε δυνάμει του άρ. 46 του Ν.4597/2019, προβλεπόταν ότι: «**1.** Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο έχει το δικαίωμα να καταγγέλλει ενώπιον της Ρ.Α.Λ. παραβάσεις για κάθε θέμα αρμοδιότητάς της. Η Ρ.Α.Λ. επιλαμβάνεται και επί καταγγελιών για θέματα αφορώντα τις ελάχιστες απαιτήσεις παροχής λιμενικών υπηρεσιών και τον περιορισμό στον αριθμό των παροχών αυτών. Με απόφαση της Ρ.Α.Λ. καθορίζονται ο τύπος, το περιεχόμενο, τα διαδικαστικά αποτελέσματα, καθώς και ο τρόπος υποβολής και καταχώρισης των καταγγελιών του προηγούμενου εδαφίου. Η Ρ.Α.Λ. αξιολογεί αν τα στοιχεία και οι ισχυρισμοί που τίθενται υπόψη της από τον καταγγέλλοντα συνιστούν ενδείξεις παράβασης. Αν από την αξιολόγηση αυτή δεν προκύπτουν ενδείξεις παράβασης των εν λόγω άρθρων, η καταγγελία λογίζεται ως προφανώς αβάσιμη και τίθεται στο αρχείο. Τα υπό διερεύνηση νομικά και φυσικά πρόσωπα μπορεί να προτείνουν ενώπιον της Ρ.Α.Λ. δεσμεύσεις, οι οποίες συνεκτιμούνται, αξιολογούνται και μπορεί να επικυρώνονται με απόφαση της Ρ.Α.Λ. Οι καταγγελίες αξιολογούνται το συντομότερο δυνατό και πάντως μετά την πάροδο πέντε (5) μηνών από την υποβολή τους στη Ρ.Α.Λ. Οι δημόσιοι υπάλληλοι, οι υπάλληλοι νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, οι εργαζόμενοι σε δημόσιες επιχειρήσεις ή επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας και οι εντεταλμένοι προσωρινά την άσκηση δημόσιας υπηρεσίας οφείλουν να ανακοινώνουν, χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, στη Ρ.Α.Λ., ότι περιέρχεται στη γνώση τους με οποιονδήποτε τρόπο και σχετίζεται με θέματα αρμοδιότητάς της». **2.** Καταγγελίες περί ζητημάτων που δεν εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της Ρ.Α.Λ. με βάση τις διατάξεις του παρόντος νόμου τίθενται στο αρχείο με πράξη του Προέδρου της, ύστερα από εισήγηση της αρμόδιας οργανικής μονάδας, μέσα σε προθεσμία πέντε μηνών από την υποβολή τους. Εάν η καταγγελία εμπίπτει στις αρμοδιότητες άλλης ανεξάρτητης ή διοικητικής ή δικαστικής αρχής η Ρ.Α.Λ. οφείλει να τη διαβιβάσει αρμοδίως μέσα στην παραπάνω προθεσμία. **3.** Όταν είναι αναγκαίο για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της Ρ.Α.Λ. που ορίζονται στον παρόντα νόμο, ο Πρόεδρος της Ρ.Α.Λ. ή ο εξουσιοδοτημένος από αυτόν Αντιπρόεδρος, μπορεί να ζητά με έγγραφο κάθε διαβάθμισης πληροφορίες από επιχειρήσεις, ενώσεις επιχειρήσεων ή άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή δημόσιες ή άλλες αρχές. Στο έγγραφο αναφέρονται οι διατάξεις του νόμου, οι οποίες θεμελιώνουν το αίτημα, ο σκοπός της αίτησης, η προθεσμία που τάσσεται για την παροχή των πληροφοριών, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των πέντε (5) εργάσιμων ημερών. Εκείνοι, στους οποίους απευθύνεται το έγγραφο υποχρεούνται σε άμεση, πλήρη και ακριβή παροχή των πληροφοριών που ζητούνται. Δεν υπέχουν υποχρέωση παροχής πληροφοριών τα πρόσωπα που εξετάζονται σε

ποινικές δίκες. Με τα οριζόμενα στην παρούσα παράγραφο, δεν τίγονται οι διατάξεις περί τραπεζικού απορρήτου για τα πιστωτικά ιδρύματα. Τα μέλη και στελέχη της Ρ.Α.Λ. υποχρεούνται σε τήρηση της εμπιστευτικότητας στοιχείων τα οποία χαρακτηρίστηκαν ως τέτοια και ετέθησαν υπόψη τους. **4.** Με την επιφύλαξη ειδικών νόμων που καθιερώνουν υποχρέωση εχεμύθειας, όλες οι δημόσιες αρχές και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου υπέχουν υποχρέωση να παρέχουν πληροφορίες και να συνδράμουν τη Ρ.Α.Λ. και τους εντεταλμένους υπαλλήλους της κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους. **5.** Σε περίπτωση άρνησης, δυστροπίας ή καθυστέρησης παροχής των αιτούμενων κατά περίπτωση πληροφοριών ή σε περίπτωση παροχής πληροφοριών ανακριβών ή ελλιπών από επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων, διευθυντές και υπαλλήλους τους, όπως και ιδιώτες ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου ή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, η Ρ.Α.Λ. επιβάλλει πρόστιμο από πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ, έως και 1% του κύκλου εργασιών, και για κάθε παράβαση. Η απόφαση επιβολής πρέπει να είναι ειδικά αιτιολογημένη και να περιγράφει επαρκώς την πλημμέλεια στη συμπεριφορά του ελεγχόμενου προσώπου. **6.** Για την άσκηση των ελεγκτικών τους αρμοδιοτήτων, τα μέλη και οι υπάλληλοι της Ρ.Α.Λ., υπό τη διεύθυνση και την εποπτεία του κατά περίπτωση αρμόδιου Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών, δύνανται: **α)** Να ελέγχουν κάθε είδους και κατηγορίας βιβλία, στοιχεία και λοιπά έγγραφα των επιχειρήσεων και ενώσεων επιχειρήσεων, καθώς και την ηλεκτρονική εμπορική αλληλογραφία των επιχειρηματιών, διοικητών, διευθυνόντων συμβούλων, διαχειριστών και γενικά εντεταλμένων τη διοίκηση ή διαχείριση προσώπων, καθώς και του προσωπικού των επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων, ανεξαρτήτως της μορφής αποθήκευσής τους, και οπουδήποτε και εάν αυτά φυλάσσονται και να λαμβάνουν αντίγραφα ή αποσπάσματά τους. **β)** Να προβαίνουν σε κατασχέσεις βιβλίων, εγγράφων και άλλων στοιχείων, καθώς και ηλεκτρονικών μέσων αποθήκευσης και μεταφοράς δεδομένων, τα οποία αποτελούν επαγγελματικές πληροφορίες. **γ)** Να ελέγχουν και να συλλέγουν πληροφορίες και δεδομένα κινητών τερματικών, φορητών συσκευών, καθώς και των εξυπηρετητών τους σε συνεργασία με τις αρμόδιες κατά περίπτωση αρχές, που βρίσκονται μέσα ή έξω από τις κτιριακές εγκαταστάσεις των ελεγχόμενων επιχειρήσεων ή ενώσεων αυτών. **δ)** Να ενεργούν έρευνες στα γραφεία και τους λοιπούς χώρους και τα μεταφορικά μέσα των επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων. **ε)** Να σφραγίζουν οποιονδήποτε επαγγελματικό χώρο, βιβλία ή έγγραφα, κατά την περίοδο που διενεργείται ο έλεγχος και στο μέτρο των αναγκών αυτού. **στ)** Να ενεργούν έρευνες στις κατοικίες των επιχειρηματιών, διοικητών, διευθυνόντων συμβούλων, διαχειριστών και γενικά εντεταλμένων τη διοίκηση ή διαχείριση προσώπων, καθώς και του προσωπικού των επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων, εφόσον υπάρχουν εύλογες υπόνοιες, ότι φυλάσσονται εκεί βιβλία ή άλλα έγγραφα που συνδέονται με την επιχείρηση και το αντικείμενο του ελέγχου. **ζ)** Να ζητούν από κάθε αντιπρόσωπο ή μέλος του προσωπικού της επιχείρησης ή ένωσης επιχειρήσεων, επεξηγήσεις για τα γεγονότα ή τα έγγραφα που σχετίζονται με το αντικείμενο και το σκοπό του ελέγχου και να καταγράφουν τις σχετικές απαντήσεις. Για τις πράξεις της παρούσας παραγράφου συντάσσονται εκθέσεις σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 148 έως 153 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Η διαδικασία συλλογής, φύλαξης και επεξεργασίας ηλεκτρονικών αρχείων και αλληλογραφίας, που συλλέγονται για τους σκοπούς του παρόντος νόμου, καθορίζεται με απόφαση της Ρ.Α.Λ.. Κατά την άσκηση των εξουσιών τους, τα μέλη και οι υπάλληλοι της Ρ.Α.Λ. τηρούν τις διατάξεις του άρθρου 9 του Συντάγματος για το άσυλο της κατοικίας και τις εγγυήσεις έρευνας που καθιερώνει ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας. Σε περίπτωση άρνησης ή παρεμπόδισης με οποιονδήποτε τρόπο των μελών και υπαλλήλων της Ρ.Α.Λ. στην άσκηση των καθηκόντων τους, αυτοί μπορούν να ζητούν τη συνδρομή των εισαγγελικών αρχών και κάθε άλλης αρμόδιας αρχής.».

II. Άρθρα 48 έως 52 του Κεφαλαίου ΙΔ' του Ν.4770/2021 «Ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική στον νησιωτικό χώρο, διατάξεις για συμμόρφωση με υποχρεώσεις διεθνούς ναυσιπλοΐας και την αναβάθμιση Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ. και ειδικές ρυθμίσεις για την ψηφιοποίηση και εν

γένει ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής ναυτιλίας στη μετά- COVID εποχή.» (ΦΕΚΑ' 15/29.01.2021).

Σύμφωνα με το **Άρθρο 48** «Αρμοδιότητες Ρ.Α.Λ. Τροποποίηση των άρθρων 112 και 113 του ν. 4389/2016» του Ν.4770/2021 προβλέπεται ότι: «Το άρθρο 112 και το άρθρο 113 του ν. 4389/2016 (Α' 94) συγχωνεύονται και το άρθρο 112 διαμορφώνεται ως εξής:

“Άρθρο 112 Αρμοδιότητες Ρ.Α.Λ. **1.** Η Ρ.Α.Λ. έχει την αρμοδιότητα να λαμβάνει μέτρα, ανάλογα με τον επιδιωκόμενο σκοπό, για: **α)** την εποπτεία και συμμόρφωση με την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία: **αα)** επί των τελών και χρήσεων λιμενικών υποδομών και υπηρεσιών, **ββ)** επί της υποχρέωσης παροχής δημόσιας υπηρεσίας, σε συνεργασία με τον Υπουργό Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, **β)** τη διαμεσολάβηση και επίλυση διαφορών ενδιαφερομένων μερών μεταξύ χρηστών και φορέων διαχείρισης, τη διαχείριση παραπόνων και καταγγελιών, και τη λήψη αποφάσεων επί αυτών σε εύλογο χρονικό διάστημα, σε κάθε θέμα αρμοδιότητάς της, **γ)** την υποστήριξη προς τις αρμόδιες αρχές για την κατάρτιση προδιαγραφών δημοσίων συμβάσεων, όπως παραχωρήσεις χερσαίας ζώνης και συναφή ζητήματα και των σχετικών ανανεώσεων που προτείνονται από τον φορέα διαχείρισης, την παρακολούθηση της εφαρμογής των όρων των δημοσίων συμβάσεων, προς εξασφάλιση ιδίως της τήρησης του συμφωνημένου επιπέδου εξυπηρέτησης, με προσδιορισμό των επιπέδων απόδοσης, επενδύσεων, δημιουργίας θέσεων απασχόλησης και της συμμόρφωσης με τους χρηματοοικονομικούς στόχους, **δ)** τη συνεργασία με την Επιτροπή Ανταγωνισμού για την εξασφάλιση της πιστής εφαρμογής της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας στον κλάδο, την αποτροπή κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης, εναρμονισμένων πρακτικών, εξοντωτικής τιμολόγησης και άλλων πρακτικών που στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό. Στο πλαίσιο της εν λόγω συνεργασίας, η Ρ.Α.Λ. μπορεί να ζητεί τη γνώμη της Επιτροπής Ανταγωνισμού σε θέματα ανταγωνισμού ή να παραπέμπει σε αυτήν υποθέσεις, οι οποίες ενδέχεται να εμπίπτουν στις ρυθμίσεις του ν. 3959/2011 (Α' 93) και στην αρμοδιότητα της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου δεν θίγουν αρμοδιότητες της Επιτροπής Ανταγωνισμού που της απονέμονται από την κείμενη νομοθεσία. **2.** Περαιτέρω, η Ρ.Α.Λ. είναι αρμόδια για: **α)** την επεξεργασία και πρόταση στον Υπουργό Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής των αναγκαίων νομοθετικών διατάξεων για κάθε θέμα αρμοδιότητάς της, **β)** τη σύνταξη και υποβολή προς κάθε συναρμόδιο Υπουργείο ή Ανεξάρτητη Αρχή εισηγήσεων για κάθε θέμα αρμοδιότητάς της, ιδίως την υποβολή στο Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής εισηγήσεων ως προς την απλούστευση, τη διαφάνεια και την, κατά περίπτωση, εναρμόνιση των τελών κοινού ενδιαφέροντος όλων των ελληνικών λιμένων με την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία, **γ)** την έκδοση Κανονισμού Ακροάσεων προσώπων και επιχειρήσεων επί θεμάτων αρμοδιότητάς της, **δ)** την ανταλλαγή πληροφοριών και συνεργασία με τους αντίστοιχους φορείς των άλλων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσον αφορά στις αρμοδιότητές της, **ε)** τη γνωμοδότηση κατόπιν σχετικού ερωτήματος του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής στο Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής επί ειδικών θεμάτων λιμένων περιλαμβανομένων και μέτρων για την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό του εθνικού λιμενικού συστήματος, **στ)** την εισήγηση προς τους αρμόδιους Υπουργούς Οικονομικών και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής αναφορικά με την άσκηση των συμβατικών δικαιωμάτων του Ελληνικού Δημοσίου που απορρέουν από Συμβάσεις Παραχώρησης στο όνομα και για λογαριασμό του. **3.** Κατά την άσκηση των ανωτέρω αρμοδιοτήτων της, η Ρ.Α.Λ. δεν έχει το δικαίωμα: **i)** να ενεργεί αντίθετα με ή **ii)** να τροποποιεί καθ' οιονδήποτε τρόπο διατάξεις της ελληνικής και ευρωπαϊκής νομοθεσίας, καθώς και όρους Συμβάσεων Παραχώρησης ή νόμων που τις κυρώνουν.”».

Σύμφωνα με το **Άρθρο 49** «Διερεύνηση καταγγελιών Τροποποίηση του άρθρου 114 του ν. 4389/2016» του Ν.4770/2021 προβλέπεται ότι: «Οι παρ. 1 και 5 τροποποιούνται, η παρ. 6 καταργείται και το άρθρο 114 του ν. 4389/2016 (Α' 94) διαμορφώνεται ως εξής:

“Άρθρο 114 Διερεύνηση καταγγελιών **1.** Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο έχει το δικαίωμα να καταγγέλλει ενώπιον της Ρ.Α.Λ. παραβάσεις για κάθε θέμα αρμοδιότητάς της. Με απόφαση της Ρ.Α.Λ. καθορίζονται ο τύπος, το περιεχόμενο, καθώς και ο τρόπος υποβολής και καταχώρισης των καταγγελιών που αφορούν σε θέματα αρμοδιότητάς της. Η Ρ.Α.Λ. αξιολογεί αν τα στοιχεία και οι ισχυρισμοί που τίθενται υπόψη της από τον καταγγέλλοντα συνιστούν ενδείξεις παράβασης. Αν από την αξιολόγηση αυτή δεν προκύπτουν ενδείξεις παράβασης, η καταγγελία λογίζεται ως προφανώς αβάσιμη και τίθεται στο αρχείο. Οι καταγγελίες αξιολογούνται το συντομότερο δυνατό και πάντως εντός το αργότερο πέντε (5) μηνών από την υποβολή τους στη Ρ.Α.Λ. Οι δημόσιοι υπάλληλοι, οι υπάλληλοι νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, οι εργαζόμενοι σε δημόσιες επιχειρήσεις ή επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας και οι εντεταλμένοι προσωρινά σε άσκηση δημόσιας υπηρεσίας οφείλουν να ανακοινώσουν, χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, στη Ρ.Α.Λ., ότι περιέρχεται στη γνώση τους με οποιονδήποτε τρόπο και σχετίζεται με θέματα αρμοδιότητάς της. **2.** Καταγγελίες περί ζητημάτων που δεν εμπíπτουν στις αρμοδιότητες της Ρ.Α.Λ. με βάση τις διατάξεις του παρόντος νόμου τίθενται στο αρχείο με πράξη του Προέδρου της, ύστερα από εισήγηση της αρμόδιας οργανικής μονάδας, μέσα σε προθεσμία πέντε μηνών από την υποβολή τους. Εάν η καταγγελία εμπίπτει στις αρμοδιότητες άλλης ανεξάρτητης ή διοικητικής ή δικαστικής αρχής η Ρ.Α.Λ. οφείλει να τη διαβιβάσει αρμοδίως μέσα στην παραπάνω προθεσμία. **3.** Όταν είναι αναγκαίο για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της Ρ.Α.Λ. που ορίζονται στον παρόντα νόμο, ο Πρόεδρος της Ρ.Α.Λ. ή ο εξουσιοδοτημένος από αυτόν Αντιπρόεδρος, μπορεί να ζητά με έγγραφο κάθε διαβάθμισης πληροφορίες από επιχειρήσεις, ενώσεις επιχειρήσεων ή άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή δημόσιες ή άλλες αρχές. Στο έγγραφο αναφέρονται οι διατάξεις του νόμου, οι οποίες θεμελιώνουν το αίτημα, ο σκοπός της αίτησης, η προθεσμία που τάσσεται για την παροχή των πληροφοριών, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των πέντε (5) εργασίμων ημερών. Εκείνοι, στους οποίους απευθύνεται το έγγραφο υποχρεούνται σε άμεση, πλήρη και ακριβή παροχή των πληροφοριών που ζητούνται. Δεν υπέχουν υποχρέωση παροχής πληροφοριών τα πρόσωπα που εξετάζονται σε ποινικές δίκες. Με τα οριζόμενα στην παρούσα παράγραφο, δεν θίγονται οι διατάξεις περί τραπεζικού απορρήτου για τα πιστωτικά ιδρύματα. Τα μέλη και στελέχη της Ρ.Α.Λ. υποχρεούνται σε τήρηση της εμπιστευτικότητας στοιχείων τα οποία χαρακτηρίστηκαν ως τέτοια και ετέθησαν υπόψη τους. **4.** Με την επιφύλαξη ειδικών νόμων που καθιερώνουν υποχρέωση εχεμύθειας, όλες οι δημόσιες αρχές και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου υπέχουν υποχρέωση να παρέχουν πληροφορίες και να συνδράμουν τη Ρ.Α.Λ. και τους εντεταλμένους υπαλλήλους της κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους. **5.** Σε περίπτωση άρνησης, δυστροπίας ή καθυστέρησης παροχής των αιτούμενων κατά περίπτωση πληροφοριών ή σε περίπτωση παροχής πληροφοριών ανακριβών ή ελλιπών από επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων, διευθυντές και υπαλλήλους τους, όπως και ιδιώτες ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, η Ρ.Α.Λ. επιβάλλει, για κάθε παράβαση, πρόστιμο από πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ, έως και δέκα πέντε χιλιάδες (15.000) ευρώ, εφόσον πρόκειται για ατομικές επιχειρήσεις και από πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ έως και εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ εφόσον πρόκειται για λοιπά νομικά πρόσωπα. Η απόφαση επιβολής πρέπει να είναι ειδικά αιτιολογημένη και να περιγράφει επαρκώς την πλημμέλεια στη συμπεριφορά του ελεγχόμενου προσώπου.”».

Σύμφωνα με το **Άρθρο 50** «Καταργούμενες διατάξεις» του Ν.4770/2021 προβλέπεται ότι: «Το άρθρο 113Α του ν. 4389/2016 (Α' 94) καταργείται.».

Σύμφωνα με το **Άρθρο 52** «Εκκρεμείς υποθέσεις ενώπιον της Ρ.Α.Λ.» του Ν.4770/2021 προβλέπεται ότι: «Από την έναρξη ισχύος του παρόντος, οι εκκρεμείς υποθέσεις της Ρ.Α.Λ. που δεν σχετίζονται με τις αρμοδιότητες του άρθρου 112, υπάγονται στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.».

III. Άρθρα 1, 2, 3, 21 και 22 του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/352 «για τη θέσπιση πλαισίου όσον αφορά την παροχή λιμενικών υπηρεσιών και κοινών κανόνων για τη χρηματοοικονομική διαφάνεια των λιμένων» (ΕΕL 57/1/3.3.2017)

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του Κανονισμού «Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής»: «1. Ο παρών κανονισμός θεσπίζει: α) πλαίσιο για την παροχή λιμενικών υπηρεσιών· β) κοινούς κανόνες σχετικά με τη χρηματοοικονομική διαφάνεια και τα τέλη λιμενικών υπηρεσιών και λιμενικών υποδομών. 2. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στην παροχή των ακόλουθων κατηγοριών λιμενικών υπηρεσιών («λιμενικές υπηρεσίες»), είτε εντός της ζώνης του λιμένα είτε στην πλωτή οδό πρόσβασης προς τον λιμένα: α) εφοδιασμός με καύσιμο· β) διακίνηση φορτίων· γ) πρόσδεση· δ) υπηρεσίες επιβατών· ε) συλλογή των αποβλήτων πλοίου και καταλοίπων φορτίου· στ) πλοήγηση· και ζ) ρυμούλκηση. [...]».

Σύμφωνα με το άρθρο 2 «Ορισμοί», τίθεται ότι: «Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού: [...] 5) ως «διαχειριστικός φορέας του λιμένα» νοείται κάθε δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας ο οποίος δυνάμει του εθνικού δικαίου ή εθνικών πράξεων αποσκοπεί να ασκεί ή εξουσιοδοτείται να ασκεί, σε τοπικό επίπεδο, σε συνδυασμό ή όχι με άλλες δραστηριότητες, τη διοίκηση και διαχείριση των λιμενικών υποδομών και να εκτελεί ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα καθήκοντα του συγκεκριμένου λιμένα: συντονισμό και διαχείριση της κυκλοφορίας στον λιμένα, συντονισμό των δραστηριοτήτων των φορέων εκμετάλλευσης που βρίσκονται εγκαταστημένοι στον οικείο λιμένα και έλεγχο των δραστηριοτήτων των φορέων εκμετάλλευσης που βρίσκονται εγκαταστημένοι στον οικείο λιμένα· [...] [10] ως «συλλογή των αποβλήτων πλοίου και καταλοίπων φορτίου» νοείται η παραλαβή αποβλήτων πλοίων ή καταλοίπων φορτίου από οποιαδήποτε σταθερή, πλωτή ή κινητή εγκατάσταση ικανή να δέχεται απόβλητα ή κατάλοιπα φορτίου, κατά τα οριζόμενα στην οδηγία 2000/59/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (1)· [...], 12) ως «σύμβαση παροχής λιμενικής υπηρεσίας» νοείται η επίσημη και νομικά δεσμευτική συμφωνία ή άλλη πράξη αντίστοιχου νομικού αποτελέσματος μεταξύ ενός παρόχου λιμενικών υπηρεσιών και ενός διαχειριστικού φορέα του λιμένα ή αρμόδιας αρχής, η οποία έχει ως αντικείμενο την παροχή μίας ή περισσότερων λιμενικών υπηρεσιών, με την επιφύλαξη του τρόπου ορισμού των παρόχων λιμενικών υπηρεσιών· 13) ως «πάροχος λιμενικών υπηρεσιών» νοείται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που παρέχει, ή επιθυμεί να παρέχει, έναντι αμοιβής μία ή περισσότερες κατηγορίες λιμενικών υπηρεσιών, [...] ·16) ως «θαλάσσιος λιμένας» νοείται μια χερσαία και θαλάσσια έκταση που αποτελείται από υποδομές και εξοπλισμό που επιτρέπουν, κυρίως, την υποδοχή πλοίων, τη φόρτωση και εκφόρτωσή τους, την αποθήκευση εμπορευμάτων, την παραλαβή και παράδοση των εν λόγω εμπορευμάτων και την επιβίβαση και αποβίβαση επιβατών, πληρωμάτων και άλλων ατόμων, καθώς και κάθε άλλη υποδομή που χρειάζονται οι επιχειρήσεις μεταφορών εντός της ζώνης του λιμένα»·

Στο «Άρθρο 3 Οργάνωση λιμενικών υπηρεσιών» ορίζεται ότι: «1. Σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, η πρόσβαση στην αγορά για την παροχή λιμενικών υπηρεσιών σε θαλάσσιους λιμένες μπορεί να υπόκειται σε: α) ελάχιστες απαιτήσεις για την παροχή λιμενικών υπηρεσιών· β) περιορισμούς στον αριθμό των παρόχων· γ) υποχρεώσεις παροχής δημόσιας υπηρεσίας· δ) περιορισμούς σχετικά με τους εγχώριους φορείς. 2. Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν στο πλαίσιο του εθνικού τους δικαίου να μην επιβάλουν καμία από τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 σε μία ή σε περισσότερες κατηγορίες λιμενικών υπηρεσιών. 3. Οι όροι της

πρόσβασης στα μέσα, τις εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό του λιμένα είναι δίκαιοι, εύλογοι και δεν εισάγουν διακρίσεις.»

Σύμφωνα με το άρθρο «Άρθρο 21 Μεταβατικά μέτρα» προβλέπεται ότι: «1. Ο παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται σε συμβάσεις παροχής λιμενικών υπηρεσιών οι οποίες συνήφθησαν πριν από τις 15 Φεβρουαρίου 2017 και είναι ορισμένου χρόνου. 2. Οι συμβάσεις παροχής λιμενικών υπηρεσιών που συνήφθησαν πριν από τις 15 Φεβρουαρίου 2017 και είναι αορίστου χρόνου, ή έχουν παρόμοια αποτελέσματα, τροποποιούνται ώστε να συμμορφώνονται με τον παρόντα κανονισμό έως την 1η Ιουλίου 2025.».

Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο «Άρθρο 22 Έναρξη ισχύος», προβλέπεται ότι: «Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εφαρμόζεται από τις 24 Μαρτίου 2019. Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.».

IV. Άρθρα 2, 4 και 6 της υπ' αρ. 3000.0/51279/2019 Απόφασης του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής «Σύστημα κυρώσεων κατ' άρθρον 19 του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/352 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Φεβρουαρίου 2017 «για τη θέσπιση πλαισίου όσον αφορά την παροχή λιμενικών υπηρεσιών και κοινών κανόνων για τη χρηματοοικονομική διαφάνεια των λιμένων» (ΦΕΚ Β' 2896).

Σύμφωνα με το άρθρο «Άρθρο 2 Αρμόδιο Όργανο, Γενικές διατάξεις» της ανωτέρω απόφασης, προβλεπόταν ότι: «1. Η Ρυθμιστική Αρχή Λιμένων (Αρχή στη συνέχεια του παρόντος) με αιτιολογημένη απόφαση της επιβάλλει τις προβλεπόμενες ποινές και κυρώσεις κατά φορέων διαχείρισης λιμένων (εφεξής Φ.Δ.Λ.) και παροχών λιμενικών υπηρεσιών (εφεξής Πάροχοι), ήτοι κατά φυσικών προσώπων και πάσης φύσεως νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων, για τις παραβάσεις των διατάξεων του Κανονισμού που αναφέρονται στο άρθρο 4. 2. Οι επιβαλλόμενες κυρώσεις κατηγοριοποιούνται σε χρηματικές κυρώσεις τύπου Α.1, τύπου Α.2 και τύπου Α.3, υψηλής, μέσης και χαμηλής βαρύτητας και σε μέτρα αποκατάστασης, τύπου «Β».

Σύμφωνα με το άρθρο «Άρθρο 4 Παραβάσεις», προβλέπεται ότι: «Παραβάσεις του Κανονισμού αποτελούν οι ακόλουθες πράξεις ή παραλείψεις: [...] 3. α) Η έλλειψη δημοσίευσης από τον Φ.Δ.Λ. της απόφασης με αντικείμενο: α. την επιβολή ελάχιστων απαιτήσεων ή, και β. τη διαδικασία για τη χορήγηση του δικαιώματος παροχής υπηρεσιών εντός προθεσμίας τριών μηνών προ έναρξης ισχύος αυτών (άρθρο Κανονισμού: 4 παρ. 6 εδ.α). β) Για την παράβαση αυτή επιβάλλεται κύρωση τύπου Α2 ή κύρωση τύπου Α3 και κυρώσεις τύπου Β. [...] 12. α) Ο μη προσήκων ή μη νόμιμος περιορισμός αριθμού των Παροχών από τον Φ.Δ.Λ. (άρθρο Κανονισμού: 6 παρ. 1). β) Για την παράβαση αυτή επιβάλλεται κύρωση τύπου Α1 και κυρώσεις τύπου Β. [...]».

Τέλος, σύμφωνα με το «Άρθρο 6 Λήψη Ρυθμιστικών Μέτρων», προβλεπόταν ότι: «Η Αρχή λαμβάνει ρυθμιστικά μέτρα, ανάλογα προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, τα οποία κρίνονται αναγκαία προκειμένου να διασφαλίζονται η εφαρμογή των διατάξεων του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/352, η ύπαρξη συνθηκών υγιούς ανταγωνισμού και εύρυθμης λειτουργίας της αγοράς λιμενικών υπηρεσιών.».

V. Άρθρο 105 του Ν.4504/2017 «Δια βίου εκπαίδευση προσωπικού Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, ενδυνάμωση της διαφάνειας και της αξιοκρατίας σε θέματα αρμοδιότητας Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, ενίσχυση της κοινωνικής συμμετοχής στην ακτοπλοΐα, θέματα πολιτικού προσωπικού, συμπλήρωση διατάξεων για τα λιμενικά έργα και άλλες διατάξεις.» (ΦΕΚ Α' 184/29.11.2017).

Σύμφωνα με το άρθρο 105 του Ν.4504/2017, αρχικά, προβλέφθηκε ότι: «1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος, η παραλαβή και η διαχείριση των αποβλήτων και καταλοίπων φορτίου που προέρχονται από τα πλοία, επιτρέπεται αποκλειστικά σε φυσικά και νομικά πρόσωπα εγγεγραμμένα στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων (Η.Μ.Α.) του άρθρου 2 της 4394/4026/2016 (Β 2992) κοινής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης και Περιβάλλοντος και Ενέργειας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο παρόν άρθρο. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται στο σύνολο των δημόσιων και ιδιωτικών φορέων διαχείρισης λιμένων του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών, όπως απαριθμούνται στο Παράρτημα ΙΙ του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1315/2013, (εφεξής «δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς διαχείρισης λιμένων»), με την επιφύλαξη ειδικότερων ρυθμίσεων των Συμβάσεων Παραχώρησης, όπως αυτές ορίζονται στην περίπτωση β της παρ. 5 του άρθρου 132 του ν. 4389/2016 (Α 94). 2. Από τη θέση σε ισχύ του παρόντος, τα σχέδια παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων των δημόσιων και ιδιωτικών φορέων διαχείρισης των λιμένων της προηγούμενης παραγράφου αναρτώνται υποχρεωτικά στις αντίστοιχες ιστοσελίδες αυτών, καθώς και στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής. 3. Οι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς διαχείρισης λιμένων της παραγράφου 1 δημοσιεύουν, ανά πενταετία, προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος, χωριστά για καθεμία από τις κατηγορίες αποβλήτων και καταλοίπων φορτίου της παραγράφου 9, με αντικείμενο την κατάρτιση καταλόγου πολλαπλών παρόχων για καθεμία από τις κατηγορίες αυτές, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο παρόν άρθρο. Κατά την πρώτη εφαρμογή του παρόντος, οι προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος του προηγούμενου εδαφίου δημοσιεύονται το αργότερο εντός εκατόν ογδόντα (180) ημερών από την έναρξη ισχύος του ή τη λήξη των υφιστάμενων συμβάσεων. 4. Οι δημόσιοι φορείς διαχείρισης λιμένων της παραγράφου 1 υποχρεούνται, πριν τη δημοσίευση των προσκλήσεων ενδιαφέροντος της παραγράφου 3, να διεξαγάγουν προκαταρκτικές διαβουλεύσεις, σύμφωνα με τα άρθρα 46 και 47 του ν. 4412/2016 (Α 147). 5. Οι δημόσιοι φορείς διαχείρισης λιμένων της παραγράφου 1 υποχρεούνται να αναρτούν τις προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος της παραγράφου 3 στο διαδίκτυο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ν. 3861/2010 (Α 112). 6. Με τις προσκλήσεις της παραγράφου 3, οι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς διαχείρισης λιμένων της παραγράφου 1 δύνανται να απαιτήσουν από τους υποψήφιους αναδόχους τη συμμόρφωσή τους με ελάχιστες απαιτήσεις, οι οποίες μπορούν να αφορούν μόνο τα εξής: α) τα επαγγελματικά προσόντα των υποψήφιων αναδόχων, του προσωπικού τους ή των φυσικών προσώπων, τα οποία διαχειρίζονται πραγματικά και συνεχώς τις δραστηριότητές τους, β) την οικονομική επάρκεια των υποψήφιων αναδόχων, γ) τον εξοπλισμό που απαιτείται για την παροχή της λιμενικής υπηρεσίας συλλογής των αποβλήτων πλοίου και καταλοίπων φορτίου υπό κανονικές και ασφαλείς συνθήκες και την ικανότητα διατήρησης αυτού του εξοπλισμού στο απαιτούμενο επίπεδο, δ) τη διαθεσιμότητα της υπηρεσίας σε όλους τους χρήστες, σε κάθε θέση πλεύρισης και χωρίς διακοπές, νυχθημερόν και καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, ε) τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις ως προς την ασφάλεια των θαλάσσιων μεταφορών ή την ασφάλεια και προστασία του λιμένα ή της πρόσβασης σε αυτόν, των εγκαταστάσεών του, του εξοπλισμού και των εργατών και άλλων προσώπων, στ) τη συμμόρφωση με τις τοπικές, εθνικές, ενωσιακές και διεθνείς περιβαλλοντικές απαιτήσεις, ζ) τη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις στον τομέα του κοινωνικού και εργατικού δικαίου, συμπεριλαμβανομένων των όρων των εν ισχύι συλλογικών συμβάσεων, των απαιτήσεων επάνδρωσης και των απαιτήσεων σχετικά με τις ώρες εργασίας και ανάπαυσης των ναυτικών, καθώς και με τους ισχύοντες κανόνες για τις επιθεωρήσεις εργασίας, η) τα εχέγγυα αξιοπιστίας των υποψήφιων αναδόχων, όπως καθορίζονται σύμφωνα με τη σχετική εφαρμοστέα εθνική νομοθεσία, λαμβανομένων υπόψη τυχόν επιτακτικών λόγων αμφισβήτησης της αξιοπιστίας αυτών. Στην περίπτωση που οι ελάχιστες απαιτήσεις περιλαμβάνουν ειδικές γνώσεις για τις τοπικές συνθήκες, οι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς διαχείρισης λιμένων εξασφαλίζουν την ύπαρξη επαρκούς πρόσβασης στις αντίστοιχες πληροφορίες, υπό όρους διαφανείς, που δεν εισάγουν διακρίσεις, ώστε οι ειδικές γνώσεις για τις τοπικές συνθήκες να μην συνιστούν λόγο αποκλεισμού υποψήφιων

αναδόχων. 7. Οι ελάχιστες απαιτήσεις της προηγούμενης παραγράφου: α) είναι διαφανείς, αντικειμενικές, δεν εισάγουν διακρίσεις, ιδίως προς όφελος μίας επιχείρησης ή φορέα στον οποίο οι δημόσιοι ή ιδιωτικοί φορείς διαχείρισης λιμένων έχουν συμφέροντα, είναι αναλογικές και σχετικές με την κατηγορία και τη φύση της οικείας υπηρεσίας, β) πληρούνται έως ότου λήξει το δικαίωμα παροχής της υπηρεσίας, γ) μοναδικό σκοπό έχουν τη διασφάλιση της υψηλής ποιότητας των λιμενικών υπηρεσιών, δ) δεν θα πρέπει να δημιουργούν εμπόδια στην είσοδο νέων παρόχων στην αγορά και στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, ε) επιτρέπουν στους υποψήφιους αναδόχους να ξεκινούν έγκαιρα την παροχή των υπηρεσιών, στ) απαγορεύεται να επιβάλουν υποχρεωτικές κατώτατες τιμές ή αμοιβές για την παροχή των υπηρεσιών παραλαβής και διαχείρισης των αποβλήτων και καταλοίπων φορτίου που προέρχονται από τα πλοία είτε αυτές ορίζονται ευθέως είτε προσδιορίζονται εμμέσως με την εφαρμογή συντελεστή κέρδους ή με άλλο ποσοστιαίο υπολογισμό, ζ) απαγορεύεται να επιβάλουν στους υποψήφιους αναδόχους υποχρέωση να προσφέρουν μαζί με τη δική τους υπηρεσία, άλλες συγκεκριμένες υπηρεσίες, η) απαγορεύεται να περιορίζουν ή να περιορίζουν με ποινή αποκλεισμού των υποψηφίων τις ελάχιστες απαιτήσεις επαγγελματικών προσόντων και οικονομικής επάρκειας μόνο σε λιμένες ή σε λιμένες ενός μόνο κράτους. Οι ελάχιστες απαιτήσεις της προηγούμενης παραγράφου αναρτώνται στην ιστοσελίδα του αντίστοιχου δημόσιου ή ιδιωτικού φορέα διαχείρισης λιμένα της παραγράφου 1, ο οποίος μεριμνά και για την εκ των προτέρων ενημέρωση των υποψηφίων αναδόχων. 8. Οι προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος της παραγράφου 3 καθορίζουν υποχρεωτικά μόνο: α) τις κατηγορίες των αποβλήτων πλοίου και καταλοίπων φορτίου που προέρχονται από πλοία τα οποία χρησιμοποιούν το λιμένα, με σαφή αναφορά ενός ή και περισσότερων Παραρτημάτων της Σύμβασης Μαργολ 73/78 και του συνόλου των αντίστοιχων κωδικών του Ευρωπαϊκού Καταλόγου Αποβλήτων (Ε.Κ.Α.) για το κάθε Παράρτημα, β) τα αναφερόμενα στο άρθρο 8 της ανωτέρω 8111.1/41/2009 κοινής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής (Β 412), γ) τα ακόλουθα είδη εγγυήσεων: αα) εγγύηση καλής λειτουργίας, το ύψος της οποίας καθορίζεται σε συγκεκριμένο χρηματικό ποσό, αριθμητικώς και ολογράφως σε ευρώ, και δεν μπορεί να υπολείπεται του 8% του συνόλου των τελών του άρθρου 8 της ανωτέρω 8111.1.41/2009 κοινής υπουργικής απόφασης που αντιστοιχούν στο προηγούμενο από τη δημοσίευση της πρόσκλησης οικονομικό έτος εκτός Φ.Π.Α., με ανάλογη στρογγυλοποίηση. Η εγγύηση καλής λειτουργίας καταπίπτει, σε κάθε περίπτωση ελαττωμάτων που ανακύπτουν ή ζημιών που προκαλούνται από τη μη προσήκουσα παροχή υπηρεσιών παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων και καταλοίπων φορτίου που προέρχονται από τα πλοία. Ο χρόνος ισχύος της εγγύησης καλής λειτουργίας πρέπει να είναι μεγαλύτερος από πέντε (5) έτη. Η εγγύηση καλής λειτουργίας επιστρέφεται εξήντα (60) ημέρες μετά τη δημοσίευση της επόμενης πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, ββ) εγγύηση καλής εκτέλεσης, το ύψος της οποίας καθορίζεται σε συγκεκριμένο χρηματικό ποσό, αριθμητικώς και ολογράφως σε ευρώ, και δεν μπορεί να υπολείπεται του 5% του συνόλου των τελών του άρθρου 8 της ανωτέρω κοινής υπουργικής απόφασης, που αντιστοιχούν στα πέντε (5) προηγούμενα από τη δημοσίευση της πρόσκλησης οικονομικά έτη εκτός Φ.Π.Α., με ανάλογη στρογγυλοποίηση. Η εγγύηση καλής εκτέλεσης καταπίπτει, σε κάθε περίπτωση παράβασης της κείμενης νομοθεσίας, όπως ενδεικτικά της 8111.1/41/2009 κοινής υπουργικής απόφασης, της 4394/4026/2016 απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης και Περιβάλλοντος και Ενέργειας και του σχεδίου διαχείρισης αποβλήτων. Ο χρόνος ισχύος της εγγύησης καλής εκτέλεσης πρέπει να είναι μεγαλύτερος από πέντε (5) έτη. Η εγγύηση καλής εκτέλεσης επιστρέφεται εξήντα (60) ημέρες, μετά τη δημοσίευση της επόμενης πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται αναλογικά τα οριζόμενα στο άρθρο 72 του ν. 4412/2016. Οι εγγυήσεις της παρούσας περίπτωσης αποτελούν δικαιολογητικό υπογραφής της αναφερόμενης στην παράγραφο 10 του παρόντος άρθρου, σύμβασης, δ) τη σαφή και απαρέγκλιτη υποχρέωση κάθε υποψήφιου αναδόχου

να πληροί της απαιτήσεις του εκάστοτε ισχύοντος σχεδίου παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων, ιδίως αναφορικά με τις λιμενικές εγκαταστάσεις παραλαβής, τα χρησιμοποιούμενα στο συγκεκριμένο λιμένα συλλεκτικά μέσα, το χρησιμοποιούμενο στο συγκεκριμένο λιμένα εξοπλισμό, τον αριθμό του αναγκαίου εξειδικευμένου προσωπικού, που θα απασχολείται για συγκεκριμένο λιμένα, ε) τα αναγκαία ασφαλιστήρια συμβόλαια αστικής και περιβαλλοντικής ευθύνης, στ) τις αναγκαίες άδειες συλλογής και μεταφοράς αποβλήτων, ζ) την πιστοποίηση κατά τα πρότυπα συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης, ποιότητας, υγιεινής και ασφάλειας, διαχείρισης λιμενικών εγκαταστάσεων παραλαβής, η) τις ελάχιστες απαιτήσεις της παραγράφου 6, εφόσον υφίσταται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο παρόν άρθρο, θ) τις αναγκαίες συμβάσεις νόμιμης τελικής διάθεσης των αποβλήτων και καταλοίπων φορτίου, καθώς και τις συμβάσεις ή δηλώσεις συνεργασίας με τα συλλογικά συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης και τις κατά περίπτωση απαραίτητες άδειες του τελικού αποδέκτη, λαμβανομένων υπόψη και των οριζόμενων στο ν. 2939/2001 (Α 179), ι) τους όρους των συμβάσεων που πρόκειται να καταρτιστούν, στους οποίους περιλαμβάνονται, ιδίως, η διαδικασία παραλαβής, η υποχρεωτική αποδοχή αιτημάτων παράδοσης, η συνεχής ετοιμότητα εξυπηρέτησης καθ' όλο το εικοσιτετράωρο και επί επτά ημέρες εβδομαδιαίως, σύμφωνα με το εγκεκριμένο σχέδιο διαχείρισης αποβλήτων πλοίων του λιμένα, καθώς και το ύψος των ποινικών ρητρών. Στις προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος της παρούσας παραγράφου επισυνάπτεται υποχρεωτικά περίληψη του εκάστοτε ισχύοντος σχεδίου παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων.

9. Εντός εξήντα (60) ημερών από τη δημοσίευση της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος της παραγράφου 3, οι ενδιαφερόμενοι υποβάλλουν αίτηση δραστηριοποίησης στην οποία επισυνάπτουν αντίστοιχα μία ή περισσότερες από τις παρακάτω αναλυτικά αναφερόμενες δηλώσεις: α) δήλωση παραλαβής και διαχείρισης υγρών αποβλήτων πλοίων και κατάλοιπων φορτίου, σύμφωνα με τα αντίστοιχα Παραρτήματα Δ.Σ. Μαγροί 73/78, συνοδευόμενη από αναφορά εγγραφής στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων (Η.Μ.Α.), για τους αντίστοιχους κωδικούς του Ευρωπαϊκού Καταλόγου Αποβλήτων (Ε.Κ.Α.) του κάθε Παραρτήματος, με την επιφύλαξη τυχόν ειδικότερων διατάξεων. Η δήλωση του προηγούμενου εδαφίου υποβάλλεται σωρευτικά τόσο για το σύνολο των Παραρτημάτων του προηγούμενου εδαφίου όσο και για το σύνολο των αντίστοιχων κωδικών του Ευρωπαϊκού Καταλόγου Αποβλήτων (Ε.Κ.Α.) του κάθε Παραρτήματος, χωρίς να επιτρέπεται η υποβολή δήλωσης για ένα (1) μόνο από τα προαναφερόμενα Παραρτήματα, β) δήλωση παραλαβής και διαχείρισης στερεών αποβλήτων πλοίων και κατάλοιπων φορτίου, σύμφωνα με τα αντίστοιχα Παραρτήματα της Δ.Σ. Μαγροί 73/78, συνοδευόμενη από αναφορά εγγραφής στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων (Η.Μ.Α.), για τους αντίστοιχους κωδικούς του Ευρωπαϊκού Καταλόγου Αποβλήτων (Ε.Κ.Α.) του κάθε Παραρτήματος, με την επιφύλαξη τυχόν ειδικότερων διατάξεων. Η δήλωση του προηγούμενου εδαφίου υποβάλλεται σωρευτικά τόσο για το σύνολο των Παραρτημάτων του προηγούμενου εδαφίου όσο και για το σύνολο των αντίστοιχων κωδικών του Ευρωπαϊκού Καταλόγου Αποβλήτων (Ε.Κ.Α.) του κάθε Παραρτήματος, χωρίς να επιτρέπεται η υποβολή δήλωσης για ένα (1) μόνο από τα προαναφερόμενα Παραρτήματα. Επιπρόσθετα, οι ενδιαφερόμενοι υποβάλλουν: γ) δήλωση συμμόρφωσης με τα οριζόμενα στις παραγράφους 6 έως 8 του παρόντος άρθρου, στην οποία επισυνάπτονται όλες οι αναγκαίες βεβαιώσεις, άδειες και πιστοποιητικά, δ) αποδεικτικά φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας. Οι δηλώσεις των περιπτώσεων α έως γ υπέχουν θέση υπεύθυνης δήλωσης.

10. Εντός εξήντα (60) ημερών από τη λήξη της προθεσμίας της παραγράφου 9, οι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς διαχείρισης λιμένων της παραγράφου 1, συνάπτουν συμβάσεις για την παραλαβή και διαχείριση των αποβλήτων και καταλοίπων φορτίου, που προέρχονται από τα πλοία που καταπλέουν στην περιοχή αρμοδιότητάς τους, με κάθε ένα από τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που πληρούν τις ορισθείσες ανωτέρω προϋποθέσεις (διαπιστευμένοι πάροχοι) και για κάθε μία από τις κατηγορίες αποβλήτων και καταλοίπων φορτίου της παραγράφου 9 χωριστά. Μετά την υπογραφή των συμβάσεων του προηγούμενου εδαφίου, οι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς διαχείρισης λιμένων της παραγράφου 1 αναρτούν στην ιστοσελίδα

τους και στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής κατάλογο διαπιστευμένων παρόχων για κάθε μία από τις κατηγορίες της παραγράφου 9. 10. Α. Ειδικά, για τα επικίνδυνα απόβλητα, κατά την έννοια του άρθρου 3 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ, όπως ενσωματώθηκε με το άρθρο 11 του ν. 4042/2012 (Α 24), οι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς διαχείρισης των λιμένων της παραγράφου 1 δημοσιεύουν, ανά πενταετία, πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος με σκοπό την ανάδειξη ενός αναδόχου παραλαβής και διαχείρισης επικίνδυνων αποβλήτων για κάθε ένα από τα αντίστοιχα Παραρτήματα της Δ.Σ. Μαρολι 73/78. Κατά την πρώτη εφαρμογή του παρόντος, οι προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος του προηγούμενου εδαφίου δημοσιεύονται το αργότερο εντός εκατόν ογδόντα (180) ημερών από την έναρξη ισχύος του ή από τη λήξη των υφιστάμενων συμβάσεων. Οι παράγραφοι 4 έως 7 ισχύουν και για τις προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος της παρούσας παραγράφου, εξαιρουμένης της περίπτωσης στ της παραγράφου 7. Οι προαναφερόμενες προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος περιέχουν τα στοιχεία της παραγράφου 8 για τα επικίνδυνα απόβλητα για κάθε ένα από τα Παραρτήματα της Δ.Σ. Μαρολι 73/78. Εντός εξήντα (60) ημερών από τη δημοσίευση της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος της παρούσας παραγράφου, οι ενδιαφερόμενοι υποβάλλουν προσφορά, στην οποία επισυνάπτουν υποχρεωτικά δήλωση παραλαβής και διαχείρισης επικίνδυνων αποβλήτων πλοίων και καταλοίπων φορτίου για το Παράρτημα της Δ.Σ. Μαρολι 73/78, που αποτελεί αντικείμενο της αντίστοιχης πρόσκλησης, συνοδευόμενη από αναφορά εγγραφής στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων (Η.Μ.Α.), για τους αντίστοιχους κωδικούς του Ευρωπαϊκού Καταλόγου Αποβλήτων (Ε.Κ.Α.), με την επιφύλαξη τυχόν ειδικότερων διατάξεων. Η διαδικασία ανάδειξης αναδόχων και υπογραφής των αντίστοιχων συμβάσεων ολοκληρώνεται κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων υποχρεωτικά εντός εξήντα (60) ημερών από τη λήξη της προθεσμίας του προηγούμενου εδαφίου, οπότε οι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς διαχείρισης λιμένων της παραγράφου 1, συνάπτουν συμβάσεις για την παραλαβή και διαχείριση των επικίνδυνων αποβλήτων της παρούσας παραγράφου χωριστά με τον κάθε έναν από τους αναδόχους και για κάθε ένα από τα προαναφερόμενα Παραρτήματα Δ.Σ. Μαρολι 73/78. Στην περίπτωση που γίνουν αποδεκτές προσφορές για το σύνολο των προαναφερόμενων Παραρτημάτων, οι ανάδοχοι της παρούσας παραγράφου δεν μπορεί να είναι λιγότεροι από δυο (2). Μετά την υπογραφή των ανωτέρω συμβάσεων, οι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς διαχείρισης λιμένων της παραγράφου 1 αναρτούν στην ιστοσελίδα τους και στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής κατάλογο διαπιστευμένων παρόχων παραλαβής και διαχείρισης επικίνδυνων αποβλήτων. 11. Οι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς διαχείρισης λιμένων της παραγράφου 1 δύνανται να επιβάλουν περιορισμούς στον αριθμό των υποψήφιων αναδόχων κάθε μίας από τις κατηγορίες αποβλήτων της παραγράφου 9 για έναν ή περισσότερους από τους ακόλουθους λόγους: α) σπανιότητα ή αποκλειστική χρήση της γης ή της παράκτιας ζώνης υπό την προϋπόθεση ότι ο περιορισμός είναι σύμφωνος με το εκάστοτε ισχύον σχέδιο παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων και την αντίστοιχη σύμβαση παραχώρησης, β) η απουσία τέτοιου περιορισμού εμποδίζει την εκπλήρωση των υποχρεώσεων παροχής δημόσιας υπηρεσίας, γ) η απουσία τέτοιου περιορισμού αντιβαίνει στην ανάγκη να εξασφαλισθούν η ασφάλεια, η προστασία και η περιβαλλοντική βιωσιμότητα των λιμενικών υπηρεσιών, δ) λόγω των χαρακτηριστικών των λιμενικών υποδομών ή του είδους της κυκλοφορίας στο λιμένα, η δραστηριοποίηση πολυάριθμων παρόχων στο λιμένα δεν θα ήταν δυνατή, ε) όταν έχει διαπιστωθεί, σύμφωνα με το άρθρο 35 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ, ότι ένας λιμενικός τομέας ή υποτομέας, μαζί με τις λιμενικές του υπηρεσίες, ασκεί δραστηριότητα η οποία είναι άμεσα εκτεθειμένη στον ανταγωνισμό σύμφωνα με το άρθρο 34 της Οδηγίας αυτής. Σε αυτήν την περίπτωση δεν εφαρμόζονται οι παράγραφοι 12, 13 και 14 του παρόντος άρθρου. Για τους περιορισμούς της παρούσας παραγράφου, ισχύουν τα οριζόμενα στην παράγραφο 7, περιπτώσεις α έως ε. 12. Με στόχο να δοθεί σε κάθε ενδιαφερόμενο μέρος η ευκαιρία να διατυπώσει παρατηρήσεις εντός εύλογης προθεσμίας, οι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς διαχείρισης λιμένων της παραγράφου 1 αναρτούν στην ιστοσελίδα τους και στην ιστοσελίδα του Υπουργείου

Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής κάθε πρόταση για περιορισμό του αριθμού των παρόχων, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, μαζί με την αιτιολόγησή της, τουλάχιστον τρεις (3) μήνες πριν από την έκδοση της απόφασης για τον περιορισμό αυτόν. 13. Οι αποφάσεις των δημόσιων και ιδιωτικών φορέων διαχείρισης λιμένων της παραγράφου 1, για περιορισμό του αριθμού των παρόχων, δημοσιεύονται υποχρεωτικά στις ιστοσελίδες των φορέων και του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής. 14. Όταν δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας διαχείρισης λιμένα της παραγράφου 1 αποφασίζει να περιορίσει τον αριθμό των παρόχων, σύμφωνα με τις παραγράφους 11 έως 13, ακολουθείται η διαδικασία επιλογής υποψήφιων αναδόχων των παραγράφων 3 έως 10 και ο αριθμός των παρόχων για καθεμία από τις κατηγορίες αποβλήτων και καταλοίπων φορτίου της παραγράφου 9 δεν μπορεί να είναι μικρότερος από δύο (2). 15. Όταν δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας διαχείρισης λιμένα της παραγράφου 1 παρέχει λιμενικές υπηρεσίες συλλογής των αποβλήτων πλοίου και καταλοίπων φορτίου, είτε ο ίδιος ή μέσω νομικά ανεξάρτητης οντότητας την οποία ελέγχει άμεσα ή έμμεσα, ο περιορισμός του αριθμού των παρόχων γίνεται με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, μετά από γνώμη της Ρυθμιστικής Αρχής Λιμένων και της Δημόσιας Αρχής Λιμένων. Οι νομικές οντότητες του προηγούμενου εδαφίου πληρούν υποχρεωτικά τις ελάχιστες απαιτήσεις της παραγράφου 6. Με την υπουργική απόφαση του πρώτου εδαφίου της παρούσας παραγράφου ο αριθμός των παρόχων για κάθε μία από τις κατηγορίες αποβλήτων και καταλοίπων φορτίου της παραγράφου 9 δεν μπορεί να είναι μικρότερος από δυο (2). 16. Με την επιφύλαξη των οριζόμενων στην παράγραφο 10Α, σύμβαση με μοναδικό διαπιστευμένο πάροχο από δημόσιο φορέα διαχείρισης λιμένα της παραγράφου 1 για ένα ή περισσότερα Παραρτήματα της Σύμβασης Marpol 73/78 συνάπτεται, μόνο στην περίπτωση μη εκδήλωσης ενδιαφέροντος άλλων υποψηφίων, ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημόσιων Συμβάσεων, η οποία διατυπώνεται μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) εργάσιμων ημερών από την περιέλευση του πλήρους φακέλου στην Αρχή. Με την άπρακτη παρέλευση της ως άνω προθεσμίας, τεκμαίρεται η σύμφωνη γνώμη της Αρχής. 17. Με την επιφύλαξη των οριζόμενων στην παράγραφο 10Α, σύμβαση με μοναδικό διαπιστευμένο πάροχο από ιδιωτικό φορέα διαχείρισης λιμένα της παραγράφου 1 για ένα ή περισσότερα Παραρτήματα της Σύμβασης Marpol 73/78 συνάπτεται, μόνο στην περίπτωση μη εκδήλωσης ενδιαφέροντος άλλων υποψηφίων. 18. Με την επιφύλαξη των οριζόμενων στην παράγραφο 10Α, σε περίπτωση μη εκδήλωσης ενδιαφέροντος για ένα ή περισσότερα Παραρτήματα της Σύμβασης Marpol 73/78, η επιλογή αναδόχου παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων, όπως αυτός ορίζεται στην περίπτωση ι της παρ. 1 του άρθρου 2 της 8111.1/41/2009 κοινής υπουργικής απόφασης, γίνεται για τους δημόσιους φορείς διαχείρισης λιμένα, σύμφωνα με το ν. 4412/2016 (Α 147). Με την επιφύλαξη των οριζόμενων στην παράγραφο 10Α, η μη εκδήλωση ενδιαφέροντος για ένα ή περισσότερα Παραρτήματα της Σύμβασης Marpol 73/78 αποτελεί νόμιμο λόγο σύναψης σύμβασης με μοναδικό πάροχο από ιδιωτικούς φορείς διαχείρισης λιμένων, σύμφωνα με όσα, κατά περίπτωση, ορίζονται στην αντίστοιχη σύμβαση παραχώρησης. 19. Μετά την υπογραφή σύμβασης, σύμφωνα με τις παραγράφους 10 και 10Α, οι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς διαχείρισης λιμένων της παραγράφου 1 μεριμνούν, ώστε στο έντυπο κοινοποίησης, το οποίο αποστέλλουν τα πλοία πριν προσεγγίσουν το λιμένα αρμοδιότητάς τους, να αναφέρουν υποχρεωτικά και τον διαπιστευμένο πάροχο στον οποίο θα παραδώσουν τα απόβλητα ή κατάλοιπα φορτίου, που προέρχονται από το πλοίο και στον οποίο υποχρεούνται να έχουν κοινοποιήσει το αναφερόμενο, στην παρ. 1 του άρθρου 6 της 8111.1/41/2009 κοινής υπουργικής απόφασης, έντυπο. 20. Αρνηση διαπιστευμένου παρόχου για την παροχή λιμενικής υπηρεσίας συλλογής των αποβλήτων και καταλοίπων φορτίου, που προέρχονται από πλοία, επιφέρει τις κυρώσεις του άρθρου 18 της 8111.1/41/2009 κοινής υπουργικής απόφασης. 21. Αδυναμία διαπιστευμένου παρόχου για την παροχή λιμενικής υπηρεσίας συλλογής αποβλήτων και καταλοίπων φορτίου που προέρχονται από πλοία, επιφέρει τις κυρώσεις του άρθρου 18 της 8111.1/41/2009 κοινής υπουργικής απόφασης. 22. Οι διαπιστευμένοι πάροχοι υποχρεούνται να

παραλαμβάνουν τα απόβλητα και κατάλοιπα φορτίου, σαφώς διαχωρισμένα και χωριστά, ανά Παράρτημα Δ.Σ. Μαγροί 73/78. Η διαχείριση των αποβλήτων και καταλοίπων φορτίου του προηγούμενου εδαφίου γίνεται, σύμφωνα με τις διατάξεις της εθνικής περιβαλλοντικής νομοθεσίας περί διαχείρισης αποβλήτων, περιλαμβανομένης και της νομοθεσίας περί εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων. 23. Συμβάσεις για την παραλαβή και διαχείριση αποβλήτων πλοίων και καταλοίπων φορτίου, καθώς και συμβάσεις παραχώρησης υπηρεσιών ευκολιών παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων πλοίων και καταλοίπων φορτίου που προέρχονται από πλοία, εφόσον έχουν συναφθεί ύστερα από νόμιμη διαγωνιστική διαδικασία και βρίσκονται σε ισχύ κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, δεν καταλαμβάνονται από τις διατάξεις του, έως τη λήξη του συμβατικού χρόνου διάρκειάς τους. Με την επιφύλαξη του προηγούμενου εδαφίου και για ζητήματα που δεν ανακύπτουν από τις υφιστάμενες συμβάσεις. Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων για την παροχή λιμενικής υπηρεσίας συλλογής των αποβλήτων πλοίου και καταλοίπων φορτίου ή την παροχή υπηρεσιών ευκολιών παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων πλοίων και καταλοίπων φορτίου, οι οποίες έχουν ξεκινήσει μετά την 1η Νοεμβρίου 2017, συνεχίζονται και ολοκληρώνονται, μόνον εφόσον συμμορφώνονται με τα οριζόμενα στο παρόν άρθρο, εφαρμοζομένων σε περίπτωση παράβασης του παρόντος εδαφίου των οριζόμενων στο άρθρο 18 της κοινής υπουργικής απόφασης 8111.1/41/2009 (Β 412). 24. Με ευθύνη των δημόσιων και ιδιωτικών φορέων διαχείρισης λιμένων, καταρτίζονται, εντός δώδεκα (12) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, αναθεωρημένα και σύμφωνα με τα οριζόμενα στο παρόν άρθρο σχέδια παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων και καταλοίπων φορτίου, που προέρχονται από πλοία, τα οποία υποβάλλονται στη Γενική Γραμματεία Λιμένων, Λιμενικής Πολιτικής και Ναυτιλιακών Επενδύσεων του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, προς έγκριση, σύμφωνα με το άρθρο 5 της 8111.1/41/2009 κοινής υπουργικής απόφασης. Η προθεσμία του προηγούμενου εδαφίου, σε καμία περίπτωση, δεν αποτελεί λόγο μη εφαρμογής του παρόντος άρθρου. Οι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς διαχείρισης λιμένων λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για την αποτελεσματική πρόληψη, τον εντοπισμό και την επανόρθωση συγκρούσεων συμφερόντων που προκύπτουν κατά τη διεξαγωγή διαδικασιών κατάρτισης και εφαρμογής των σχεδίων παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων. 25. Με την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων, στους παραβάτες του παρόντος άρθρου επιβάλλονται οι κυρώσεις του άρθρου 18 της 8111.1/41/2009 κοινής υπουργικής απόφασης. 26. Κατά της απόφασης της παραγράφου 6, των προσκλήσεων εκδήλωσης ενδιαφέροντος των παραγράφων 8 και 10Α και της απόφασης περιορισμού των παρόχων των παραγράφων 11 και 15, επιτρέπεται η άσκηση προσφυγής ή αγωγής στο αρμόδιο δικαστήριο κατά τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας ή του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Η κατά τον Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας διάκριση μεταξύ των ένδικων βοηθημάτων της προσφυγής και της αγωγής (άρθρα 63 και 71) ισχύει και στις διαφορές της παρούσας παραγράφου. 27. Για τις προσκλήσεις της παραγράφου 8 και μόνο για ζητήματα που δεν ρυθμίζονται από το παρόν άρθρο, ισχύουν για τους μεν δημόσιους φορείς διαχείρισης λιμένα αναλογικά τα οριζόμενα στο ν. 4412/2016 (Α 147), για τους δε ιδιωτικούς φορείς διαχείρισης λιμένων τα οριζόμενα κατά περίπτωση, στην αντίστοιχη σύμβαση παραχώρησης. Για τις προσκλήσεις της παραγράφου 10Α και την αντίστοιχη διαδικασία επιλογής αναδόχων, ισχύουν για τα ζητήματα που δεν ρυθμίζονται από το παρόν άρθρο για τους μεν δημόσιους φορείς διαχείρισης λιμένα αναλογικά τα οριζόμενα στο ν. 4412/2016 (Α 147), για τους δε ιδιωτικούς φορείς διαχείρισης λιμένων τα οριζόμενα, κατά περίπτωση, στην αντίστοιχη σύμβαση παραχώρησης. 28. Εντός τριών (3) μηνών από τη θέση σε ισχύ του παρόντος άρθρου, η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημόσιων Συμβάσεων εκδίδει τις πρότυπες προσκλήσεις των παραγράφων 8 και 10Α, κάθε έγγραφο αναγκαίο για τη διαδικασία επιλογής αναδόχων, σύμφωνα με την παράγραφο 27 και σχέδια συμβάσεων μετά από διαβούλευση με τους κατά περίπτωση αρμόδιους δημόσιους φορείς, η χρήση των οποίων καθίσταται υποχρεωτική για το σύνολο των δημόσιων φορέων διαχείρισης λιμένων της παραγράφου 1 του παρόντος, οι οποίοι, σε κάθε περίπτωση, δύνανται να εξειδικεύουν το περιεχόμενό τους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο παρόν άρθρο. 29. Από τη θέση σε ισχύ του

παρόντος άρθρου, οι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς διαχείρισης των λιμένων της παραγράφου 1 υποχρεούνται στο τέλος εκάστου έτους να κοινοποιούν στη Γενική Γραμματεία Λιμένων, Λιμενικής Πολιτικής και Ναυτιλιακών Επενδύσεων, στη Ρυθμιστική Αρχή Λιμένων και στη Δημόσια Αρχή Λιμένων τα παραστατικά και λοιπά έγγραφα ανάκτησης, αξιοποίησης ή διάθεσης των αποβλήτων και καταλοίπων φορτίου, που προήλθαν από πλοία τα οποία χρησιμοποίησαν το λιμένα αρμοδιότητάς τους κατά τη διάρκεια του έτους. Τα οριζόμενα στο παρόν άρθρο εφαρμόζονται και σε κάθε σύμβαση παραχώρησης υπηρεσιών ευκολιών παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων πλοίων και καταλοίπων φορτίου.».

Ακολούθως, σύμφωνα με το άρθρο 48 του Ν.4597/2019 (ΦΕΚ Α' 35/28.2.2019), προβλέφθηκε ότι: «Το άρθρο 105 του ν. 4504/2017 (Α' 184) τροποποιείται ως εξής: «Άρθρο 105: 1. Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 16, η φράση «ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων» αντικαθίσταται από τη φράση «μετά από σύμφωνη γνώμη της Ρυθμιστικής Αρχής Λιμένων». 2. Στην παράγραφο 28, η φράση «Εντός τριών (3) μηνών από τη θέση σε ισχύ του παρόντος άρθρου, η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων εκδίδει τις πρότυπες προσκλήσεις των παραγράφων 8 και 10Α» αντικαθίσταται από τη φράση «Εντός τριών (3) μηνών από τη θέση σε ισχύ του παρόντος άρθρου, η Ρυθμιστική Αρχή Λιμένων εκδίδει τις πρότυπες προσκλήσεις των παραγράφων 8 και 10Α». 3. Στην παράγραφο 27: α) στο εδάφιο πρώτο, πριν τη φράση «τα οριζόμενα», προστίθεται η λέξη «αναλογικά», β) στο εδάφιο δεύτερο, πριν τη φράση «τα οριζόμενα», προστίθεται η λέξη «αναλογικά»».

Σύμφωνα με το «Άρθρο 60 Κατάργηση του άρθρου 105 του ν. 4504/2017 (Α' 184)» του Ν.4676/2020 (ΦΕΚ Α' 67/19.3.2020) προβλέφθηκε ότι: «Το άρθρο 105 του ν. 4504/2017 (Α' 184), όπως τροποποιήθηκε δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 48 του ν. 4597/2019 (Α' 35), καταργείται.».

Τέλος, σύμφωνα με το «Άρθρο 25 Ανανέωση συμβάσεων λιμενικών υπηρεσιών παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων πλοίων και καταλοίπων φορτίου - Τροποποίηση του άρθρου 60 του ν. 4676/2020» του Ν.4770/2021 (ΦΕΚ Α' 15/29.01.2021) προβλέπεται ότι: «Στο άρθρο 60 του ν. 4676/2020 (Α' 67) προστίθεται παρ. 2, η μόνη παράγραφος αριθμείται ως παρ. 1, ο τίτλος συμπληρώνεται και το άρθρο 60 διαμορφώνεται ως εξής: «Άρθρο 60 Κατάργηση του άρθρου 105 του ν. 4504/2017 - Ανανέωση συμβάσεων λιμενικών υπηρεσιών παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων πλοίων και καταλοίπων φορτίου 1. Το άρθρο 105 του ν. 4504/2017 (Α' 184), όπως τροποποιήθηκε δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 48 του ν. 4597/2019 (Α' 35), καταργείται. 2. Για λόγους δημόσιας υγείας και ασφάλειας, οι φορείς διαχείρισης λιμένων, των οποίων οι συμβάσεις λιμενικών υπηρεσιών παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων πλοίων και καταλοίπων φορτίου έχουν λήξει κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, δύνανται, με απόφαση του αρμοδίου οργάνου τους, κατά παρέκκλιση κάθε εθνικής διάταξης, να προβούν σε ανανέωση έως τις 31.12.2021, υπό την προϋπόθεση έως τις 31.03.2021 να έχουν εκκινήσει οι προβλεπόμενες στον Ευρωπαϊκό Κανονισμό (ΕΕ) 2017/352 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Φεβρουαρίου 2017 και στην εθνική νομοθεσία διαδικασίες για την παροχή της εν λόγω υπηρεσίας.».

Γ. Πραγματικά Περιστατικά

Την 3^η Μαΐου 2017 δημοσιεύτηκε στη Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ο Κανονισμός (ΕΕ) 2017/352 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15^{ης} Φεβρουαρίου 2017 για τη θέσπιση πλαισίου όσον αφορά την παροχή λιμενικών υπηρεσιών και κοινών κανόνων για τη χρηματοοικονομική διαφάνεια των λιμένων (ΕΕΕΕ L57/03.03.2017). Ο ως άνω Κανονισμός ρητά καταλαμβάνει στο πεδίο εφαρμογής του, τη συλλογή των αποβλήτων πλοίου και καταλοίπων

φορτίου (βλ. Άρθρο 1 παρ. 2ε). Επίσης ορίζει ότι στο πεδίο εφαρμογής του υπάγονται οι θαλάσσιοι λιμένες «[...] του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών, όπως απαριθμούνται στο παράρτημα II του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1315/2013.» (βλ. Άρθρο 1 παρ. 4), όπου συγκαταλέγονται συνολικά εικοσιπέντε (25) ελληνικοί λιμένες, ένας εκ των οποίων είναι ο λιμένας Κερκύρας, ο οποίος περιλαμβάνεται στο Εκτεταμένο Δίκτυο.

Ο εν λόγω Κανονισμός «[...] αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.», ήτοι: 23.03.2017, και «εφαρμόζεται από τις 24 Μαρτίου 2019.», είναι δε «[...] δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.» (βλ. Άρθρο 22).

Σύμφωνα με το Άρθρο 21 «μεταβατικά μέτρα» ο Κανονισμός 352/2017 «[...] δεν εφαρμόζεται σε συμβάσεις παροχής λιμενικών υπηρεσιών οι οποίες συνήφθησαν πριν από τις 15 Φεβρουαρίου 2017 και είναι ορισμένου χρόνου.», ενώ δε, «[...] οι συμβάσεις παροχής λιμενικών υπηρεσιών που συνήφθησαν πριν από τις 15 Φεβρουαρίου 2017 και είναι αορίστου χρόνου, ή έχουν παρόμοια αποτελέσματα, τροποποιούνται ώστε να συμμορφώνονται με τον παρόντα κανονισμό έως την 1^η Ιουλίου 2025.».

Την 29.11.2017 δημοσιεύτηκε στο Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως ο Ν.4504/2017 «*Δια βίου εκπαίδευση προσωπικού Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, ενδυνάμωση της διαφάνειας και της αξιοκρατίας σε θέματα αρμοδιότητας Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, ενίσχυση της κοινωνικής συμμετοχής στην ακτοπλοΐα, θέματα πολιτικού προσωπικού, συμπλήρωση διατάξεων για τα λιμενικά έργα και άλλες διατάξεις.*» (ΦΕΚ Α' 184).

Με βάση το άρθρο 105 του Ν. 4504/2017 επιχειρήθηκε η αναμόρφωση του εθνικού πλαισίου που διέπει τις διαδικασίες κατάρτισης συμβάσεων παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων πλοίων και καταλοίπων φορτίου. Σύμφωνα με αυτό, στο πεδίο εφαρμογής του υπαγόταν το σύνολο «των δημόσιων και ιδιωτικών φορέων διαχείρισης λιμένων του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών, όπως απαριθμούνται στο Παράρτημα II του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1315/2013, [...]» (βλ. Άρθρο 105 παρ. 1), ήτοι και ο Λιμένας Κερκύρας. Τούτοι έφεραν την υποχρέωση δημοσίευσης ανά πενταετία προσκλήσεων εκδήλωσης ενδιαφέροντος για κάθε μία από τις κατηγορίες αποβλήτων πλοίων και καταλοίπων φορτίου των Παραρτημάτων της Δ.Σ. MARPOL 73/78, με αντικείμενο, αφενός μεν, την κατάρτιση καταλόγου πολλαπλών παρόχων για τις περιπτώσεις των κατηγοριών υγρών και στερεών αποβλήτων, αφετέρου δε, την ανάδειξη ενός αναδόχου για την κατηγορία των επικίνδυνων αποβλήτων (βλ. Άρθρο 105 παρ. 3, 9, 10Α).

Οι διατάξεις του εν λόγω Άρθρου δεν κατελάμβαναν τις περιπτώσεις συμβάσεων, «[...], εφόσον έχουν συναφθεί ύστερα από νόμιμη διαγωνιστική διαδικασία και βρίσκονται σε ισχύ κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, [...], έως τη λήξη του συμβατικού χρόνου διάρκειάς τους.», ενώ δε, για τις περιπτώσεις διαδικασιών σύναψης συμβάσεων που έχουν εκκινήσει μετά την 1^η Νοεμβρίου 2017, προβλέπει ότι, «[...] συνεχίζονται και ολοκληρώνονται, μόνο εφόσον συμμορφώνονται με τα οριζόμενα στο παρόν άρθρο, [...]» (βλ. Άρθρο 105 παρ. 23).

Το ανωτέρω άρθρο καταργήθηκε το έτος 2020, δυνάμει του άρ. 60 του Ν. 4676/2020, ενώ με το άρ. 25 του Ν.4770/2021, τροποποιήθηκε το άρθρο 60 του Ν. 4676/2020, με την προσθήκη «μεταβατικής διατάξεως» που χορηγεί το δικαίωμα στο αρμόδιο όργανο των Οργανισμών Λιμένος για την ανανέωση των συμβάσεων μέχρι την 31.12.2021, υπό την προϋπόθεση έως τις 31.03.2021 να έχουν εκκινήσει οι προβλεπόμενες στον Ευρωπαϊκό Κανονισμό (ΕΕ) 2017/352 και στην εθνική νομοθεσία διαδικασίες για την παροχή της εν λόγω υπηρεσίας.

[...].

Στις 29.1.2021, δημοσιεύθηκε ο Ν.4770/2021, δυνάμει του άρθρου 50 του οποίου καταργήθηκε το άρθρο 113Α του Ν.4389/2016.

Στην συνέχεια, η αρμόδια Επιτροπή Ακρόασης, συνεδρίασε, αποφασίζοντας, εν όψει της δημοσίευσης του Ν.4770/2021, τη διακοπή της διαδικασίας διερεύνησης και έκδοσης πορίσματος (βλ. Πρακτικό συνεδρίασης 4/2021). Σε εκτέλεση των ανωτέρω αποφασισθέντων, εξεδόθη η υπ' αρ. πρωτ. 417/23.2.2021 απόφαση του Προέδρου της Α' Διαρκούς Επιτροπής ΡΑΛ, με την οποία διαβιβάστηκε η απόφαση της Επιτροπής προς τα μέρη, και κατ' εφαρμογή του άρθρου 3 παρ. 3 του Κανονισμού Ακροάσεων Προσώπων και Επιχειρήσεων της Αρχής αποφασίστηκε η παραπομπή της υπόθεσης προς το Διοικητικό Συμβούλιο της Αρχής για την έκδοση εκ μέρους του απόφασης παραπεμπτικής κατ' άρθρον 52 του Ν. 4770/2021 προς το ΥΝΑΝΠ.

Στις 8.2.2021, η καταγγέλλουσα εταιρεία «Τεχνική Προστασίας Περιβάλλοντος» ΑΕ υπέβαλε αίτημα τροποποίησης του αιτήματός της αναζητώντας «την εξέταση των ανωτέρω σχετικών καταγγελιών μας από την Αρχή σας, ως διαφορά χρήστη και φορέα διαχείρισης, άλλως ως καταγγελία / παράπονο, και ζητάμε την έκδοση απόφασης με το αναλογούν μέτρο, το οποίο κατά την κρίση σας θα άρει την παράνομη παρεμπόδισή μας να προβαίνουμε σε σύμφωνη με την ευρωπαϊκή και εθνική νομοθεσία χρήση των λιμενικών υποδομών για την παροχή από εμάς λιμενικών υπηρεσιών, ζήτημα το οποίο εξακολουθεί να εμπίπτει στην αρμοδιότητα της Ρ.Α.Λ.».

Δ. Υπαγωγή

Στην Ελλάδα, ο Κανονισμός εποπτευόταν, ως προς την τήρηση των εξ αυτού υποχρεώσεων, από την Ρ.Α.Λ., η οποία ήταν αρμόδια (ά.2 παρ.3 του Κανονισμού) για την έκδοση κανονιστικών πράξεων, δεσμευτικών οδηγιών, εγκυκλίων, προτύπων, την λήψη ρυθμιστικών μέτρων, κλπ. (βλ. άρθρ. 112, 113 και 113Α Ν. 4389/2016, όπως ίσχυαν μετά το Ν. 4597/2019 και πριν την κατάργηση και τροποποίησή τους από το Ν. 4770/2021). Η Αρχή είχε δηλωθεί από την Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ως αρμόδιος Εθνικός Φορέας για την εποπτεία και τη ρύθμιση θεμάτων του Κανονισμού 352/2017, καθώς και για τον χειρισμό καταγγελιών σε σχέση με ενδεχόμενη παραβίασή του. Επομένως, σύμφωνα με τα ανωτέρω, η Αρχή εντός των ανωτέρω ρητώς απονεμηθεισών αρμοδιοτήτων της ηδύνατο να διαπιστώνει μια πραγματική κατάσταση αναφορικά με την εκτέλεση και ερμηνεία του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2017/352 (L57/) και συνακόλουθα της νομοθεσίας περί συμμόρφωσης στο Δίκαιο των δημόσιων συμβάσεων. Μάλιστα, σύμφωνα με το άρθρο 2 της υπ' Αριθμ. 3000.0/51279/2019 (ΦΕΚ Β' 2896/05.07.2019) Υπουργικής Απόφασης με θέμα «Σύστημα κυρώσεων κατ' άρθρον 19 του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/352 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Φεβρουαρίου 2017 «για τη θέσπιση πλαισίου όσον αφορά την παροχή λιμενικών υπηρεσιών και κοινών κανόνων για τη χρηματοοικονομική διαφάνεια των λιμένων», η Ρ.Α.Λ. ήταν το αρμόδιο όργανο για την τυχόν επιβολή κυρώσεων για παραβάσεις των διατάξεων του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 352/2017.

Κατά συνέπεια τούτων, η Ρ.Α.Λ. ήταν καθ' ύλην αρμόδια να εξετάσει και να αποφανθεί επί του εν θέματι ζητήματος της καταγγελίας. Η, δε, λήψη Απόφασης της Αρχής επ' αυτού, ενέπιπτε στο πεδίο αρμοδιότητάς της και υπαγορευόταν από την αποστολή της Αρχής σχετικά με την μέριμνα για την εποπτεία και τη διασφάλιση της νομιμότητας μεταξύ δημοσίων και ιδιωτικών φορέων του εθνικού λιμενικού συστήματος με έμφαση την εφαρμογή της σχετικής κείμενης εθνικής και ευρωπαϊκής νομοθεσίας.

Η επιρροή των διατάξεων του Ν.4770/2021

Δυνάμει των άρθρων 48 «*Αρμοδιότητες Ρ.Α.Λ. Τροποποίηση των άρθρων 112 και 113 του ν.4389/2016*» και 49 «*Διερεύνηση καταγγελιών Τροποποίηση του άρθρου 114 του ν.4389/2016*» του Ν.4770/2021, επήλθε ουσιώδης αλλαγή (ή μεταβολή ή τροποποίηση ή κατάργηση) των προβλέψεων των άρθρων 112, 113, 113Α και 114 του Ν.4389/2016, οι οποίες σχετίζονται και με τις ήδη ασκηθείσες από τη Ρυθμιστική Αρχή Λιμένων αρμοδιότητες που αφορούν στη διεκπεραίωση των σχετικών με την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/352 καταγγελιών, καθιστώντας την Αρχή πλέον αναρμόδια για την περαιτέρω εξέτασή τους, εν προκειμένω.

Πέραν των μέτρων που προβλέπονται στα άρθρα 48 και 49 του Ν.4770/2021, επιπροσθέτως, με το άρθρο 50 «*Καταργούμενες διατάξεις*» του προαναφερθέντος νόμου, καταργήθηκε και η κατ' άρθρον 113^Α του Ν.4389/2016 αρμοδιότητα της Αρχής, η οποία αφορά στην επιβολή κυρώσεων για παραβάσεις των διατάξεων του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/352, καθιστώντας την πλέον αναρμόδια και ως προς αυτό.

Δυνάμει του άρθρου 49 του Ν.4770/2021, τροποποιήθηκε το άρθρο 114 του Ν.4389/2016, με αποτέλεσμα η Αρχή να αποστερείται τη δυνατότητα διερεύνησης καταγγελιών ελαχίστων απαιτήσεων και περιορισμού παρόχων, κατ' άρ. 114 παρ. 1 εδ. β του Ν.4389/2016, επομένως παρέλκει η έκδοση πορίσματος εν όψει της επιγενόμενης αναρμοδιότητας του αποφασίζοντος οργάνου επί του αντικειμένου της διερεύνησης.

Συνακόλουθα των ανωτέρω συνάγεται ότι, και η συγκροτηθείσα με την υπ' αριθμ. 175/2020 Απόφαση Ρ.Α.Λ. Επιτροπή, πλέον, στερείται τη δυνατότητα συνέχισης και ολοκλήρωσης της ασκήσεως της απορρέουσας από την προαναφερθείσα Απόφαση αρμοδιότητά της, κατά το μέρος εκείνο που σχετίζεται με την διερεύνηση των παραβάσεων του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/352, και, ως εκ τούτου, δεν δύναται να προβεί στην περαιτέρω εξέταση του θεματικού αντικειμένου της 53/2020 Απόφασης Προέδρου Ρ.Α.Λ. και, ακολούθως δε, στην έκδοση του σχετικού κατ' άρθρον 13 του Κανονισμού Ακροάσεων Πορίσματος της, εν όψει και της επιγενόμενης – καθ' ύλην και κατά χρόνο – αναρμοδιότητας του αποφασίζοντος οργάνου.

Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 52 «*Εκκρεμείς υποθέσεις ενώπιον της Ρ.Α.Λ.*» του Ν.4770/2021 προβλέπεται ότι, «*Από την έναρξη ισχύος του παρόντος, οι εκκρεμείς υποθέσεις της Ρ.Α.Λ. που δεν σχετίζονται με τις αρμοδιότητες του άρθρου 112, υπάγονται στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.*».

Επειδή η ισχύς των ανωτέρω προβλέψεων του Ν.4770/2021 ήρξαν σε χρόνο κατά τον οποίο η εν λόγω υπόθεση ευρίσκεται σε στάδιο διερεύνησης, μετά της κύριας διαδικασίας του άρθρου 9 και προ αυτής του άρθρου 13 του Κανονισμού Ακροάσεων.

Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 1 «*Πεδίο Εφαρμογής*» του Κανονισμού Ακροάσεων προβλέπεται ότι, «*Η Ρ.Α.Λ. διενεργεί ακροάσεις, μετά από αναφορά άλλης δημόσιας αρχής ή τρίτων ή αυτεπαγγέλτως, για τη διαπίστωση παράβασης των κανόνων που ρυθμίζουν τα ζητήματα παροχής υπηρεσιών στο λιμενικό τομέα και ανήκουν στις αρμοδιότητες της σύμφωνα με το ν.4389/2016.*».

Επειδή, σύμφωνα με την 53/2020 Απόφαση του Προέδρου της Ρ.Α.Λ., το θεματικό αντικείμενο της εν λόγω ακροάσεως αποτελούσε η διερεύνηση των υποβληθεισών ενώπιον της Αρχής καταγγελιών, όπως αυτές εξειδικεύονται στο εκεί τεθέν ιστορικό, σχετικών με τις περιπτώσεις παραβάσεων των άρθρων 4, 5 και 6 του Κανονισμού (ΕΕ) 352/2017 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15^{ης} 02.2017 (L57/1), «*για τη θέσπιση πλαισίου όσον αφορά την παροχή*

λιμενικών υπηρεσιών και κοινών κανόνων για τη χρηματοοικονομική διαφάνεια των λιμένων», και του άρθρου 4 της Υπουργικής Απόφασης 3000.0/51279/2019 (ΦΕΚ Β' 2896), «Σύστημα κυρώσεων κατ' άρθρον 19 του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/352 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Φεβρουαρίου 2017 "για τη θέσπιση πλαισίου όσον αφορά την παροχή λιμενικών υπηρεσιών και κοινών κανόνων για τη χρηματοοικονομική διαφάνεια των λιμένων"», προκειμένου να διαπιστωθεί η παράβαση ή μη του προαναφερθέντος ενωσιακού και εθνικού δικαίου.

Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 3 του Κανονισμού Ακρόασεων προβλέπεται ότι, «Σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας η συγκροτηθείσα Επιτροπή ακρόασης δύναται να παραπέμψει τη διερεύνηση του υπό κρίση ζητήματος στη Ρ.Α.Λ., οπότε επαναλαμβάνεται η σχετική διαδικασία.».

Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 9 «Μεταβίβαση αρμοδιότητας των διοικητικών οργάνων - Εξουσιοδότηση των διοικητικών οργάνων προς υπογραφή» παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας προβλέπεται ότι: «Η αρμοδιότητα των διοικητικών οργάνων καθορίζεται από τις σχετικές διατάξεις».

Επειδή εάν μεταβιβασθεί η αρμοδιότητα, το όργανο προς το οποίο γίνεται η μεταβίβαση είναι αποκλειστικώς αρμόδιο για την άσκησή της, το δε όργανο που τη μεταβίβασε, κατά τη διάρκεια της ισχύος της μεταβίβασης δεν μπορεί να ασκήσει την αρμοδιότητα παράλληλα σε συγκεκριμένη περίπτωση (ΣτΕ 1310/1975, 3610/1980).

[...].

Επειδή θα πρέπει να παραπεμφθούν προς το αρμόδιο όργανο οι συναφείς καταγγελίες κατά της «Οργανισμός Λιμένος Κέρκυρας ΑΕ», οι οποίες αφορούν σε φερόμενες παραβάσεις της εθνικής και ευρωπαϊκής νομοθεσίας σχετικές με την διαχείριση και συλλογή αποβλήτων πλοίων και καταλοίπων φορτίου από τον Οργανισμό Λιμένος Κέρκυρας, κατά το στάδιο διερεύνησης που κατελήφθησαν από την έναρξη ισχύος των άρθρων 48, 49, 50, 52 και 55 του Ν.4770/2021.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Ρυθμιστική Αρχή Λιμένων ομόφωνα σε φανερή ψηφοφορία

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

α' Ως αποτέλεσμα της έναρξης ισχύος του Ν.4770/2021, που τροποποίησε τα άρθρα 112, 113 και 114 του Ν.4389/2016 και κατήργησε το 113Α του Ν.4389/2016, και την επιγενόμενη αναρμοδιότητα της Αρχής ως προς την ολοκλήρωση της διερεύνησης, i) να διαβιβάσει προς το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής την υπόθεση και ii) να θέσει στο αρχείο της υπηρεσίας την υπόθεση της διερεύνησης των ανωτέρω καταγγελιών που αφορούν στην παροχή υπηρεσιών συλλογής και διαχείρισης αποβλήτων πλοίων και καταλοίπου φορτίου στην Οργανισμό Λιμένος Κέρκυρας Α.Ε., δυνάμει του άρθρου 114 του Ν.4389/2016 και του άρθρου 5 του Κανονισμού διερεύνησης Καταγγελιών της Αρχής.

β' Ως αποτέλεσμα της επιγενόμενης αναρμοδιότητας δυνάμει των προβλέψεων του Ν.4770/2021 και των λοιπών λόγων που αναλύονται ανωτέρω, i) να διαβιβάσει προς το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής την επιστολή και ii) να θέσει στο αρχείο της υπηρεσίας στο αρχείο την

υπ' αριθμ. πρωτ. 2108/08.02.2021 επιστολή της εταιρείας Ε.Ρ.Ε. Σ.Α. για το μέρος που αφορά στην καταγγελλόμενη ΟΛΚΕ ΑΕ.

Υ' Τη χορήγηση εξουσιοδότησης προς τον Πρόεδρο όπως: i) διαβιβάσει το σύνολο του φακέλου της υπόθεσης καθώς και των συναφών εγγράφων που αφορούν στις υπηρεσίες συλλογής και διαχείρισης αποβλήτων πλοίων και καταλοίπου φορτίου προς το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, κατ' άρθρον 52 του Ν. 4770/2021, και ii) προβεί σε κοινοποίηση της ως άνω διαβίβασης προς τα εμπλεκόμενα μέρη κατ' άρθρον 4 του Ν. 2690/1999.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΡΑΛ

Παναγιώτης – Ιάσων Αγγελόπουλος